

Musik på ABC80

Hör du till dom som undrar hur man gör musik på ABC80? Om så är fallet, är du sannerligen inte ensam om detta. Jag (med flera andra) har läst igenom (nästan) alla böcker som finns för ABC80 utan att hitta en förklaring till hur man får fram toner. Visst stod det om OUT 6, (udda tal mellan 1 och 256), men förutom diverse brus och sirener fick jag bara fram ungefär tre olika (rena) toner.

På ABC-kasset 5 fanns det ett program som producerade musik på kasset. Detta var ju visserligen bra men jag ville ju ha mina låtar i själva programmet och då lämpade sig inte detta program.

Vidare kom det då och då på kassetterna program som spelade låtar typ Sloop John B med flera. Då trodde jag att jag var nära lösningen, men icke. När jag listade programmen fann jag till min stora sorg att en stor del av programmen bestod av datasatser som inte gav mig ett dugg.

Lösningen kom en dag när jag spelade ett spel som heter Missile Command eller nånting åt det hållet. Mellan omgångarna spelade datorn en liten låt, visserligen inte vacker, men ändå en låt. Jag ska nu förklara hur man kan göra sina egna låtar. Börja med att skriva in följande rader:

```
100 ONERRORGOTO 200
110 READ A%,B%
120 FOR C%=1% TO B%
130 OUT 6%,0%,6%,121%
140 FOR D%=1% TO A%
150 NEXT D%
160 NEXT C%
170 GOTO 100
200 END
```

Detta är grundprogrammet. Om du kör det nu kommer det inte att hända nåt, men om du lägger till raden:

```
10 DATA 50,100
```

och sen skriver RUN så börjar datorn tjuta. Vad beror nu detta på? Ja inte vet jag! Första siffran i datasatsen är i alla fall tonens höjd och andra siffran längden på tonen. Tonhöjden bör vara mellan 22 och 78, annars låter det lite falskt (testa gärna ändå!). Tonlängden kan vara hur lång som helst (tror jag).

Här kommer några datasatser som spelar en trevlig låt:

```
10 DATA 50,25,60,20,76,30
20 DATA 60,38,50,46,36,110
30 DATA 27,37,31,35,36,60
45 DATA 60,37,52,45,49,90
50 DATA 49,47,27,120,31,35
55 DATA 36,60,38,110
60 DATA 43,26,38,30
70 DATA 35,60,35,60
80 DATA 49,45,60,40,76,47
85 DATA 50,25,60,20,76,30
90 DATA 60,38,50,46,36,110
95 DATA 27,37,31,35,36,60
97 DATA 38,55,31,70,36,120
```

Skriv nu RUN och njut(?) av musiken!!! Kanske inte helt fulländat, men ändå! Ta väck datasatserna och skriv in följande:

```
10 DATA 70,15,70,18,70,14,52,35,52,35,
45,37,45,37, 33,80,40,25,52,37,40,30,
52,15,63,30,38,90, 45,30,52,15,52,80
```

Ack så vackert! Eller hur? Nu tar vi en sista rolig grej. Skriv NEW och:

```
10 FOR A%=10% TO -10% STEP -1%
: FOR S%=1% TO 10% : OUT 6%,
0%,6%,121% : FOR D%=1% TO A%
:NEXT D% : NEXT S% : NEXT A%
```

Slutligen: Nu vet ni hur ni ska skriva låtar. Skicka gärna in era datasatser till ABC-klubben när ni har komponerat färdigt så att andra kan få njuta av dom!
Hej då!

<5486>

Fredrik Tengroth

Varför blir det på detta viset?

Jag skulle vara tacksam över om jag kunde få hjälpmed att lösa följande lilla triviala men ändå så förargliga problem.

Jag är tyvärr alltför okunnig i programmering för att kunna lista ut varför följande lilla utskriftsprogram inte fungerar som jag tänkt. Som den intelligente säkert omedelbart ser och hånlar åt, får jag dubbelt radavstånd vid printerutskriften på text som t ex är inlagd med hjälp av VDO-editorn eller TV-editorn.

Varför blir det så?

```
5 DIM A$=100
10 OPEN "PR.:" ASFILE 3
15 PRINT "ANGE FILNAMN";
16 INPUT B$
20 OPEN B$ ASFILE 2
30 INPUTLINE $2,A$
40 PRINT $3,A$
50 GOTO 30
60 CLOSE 3
70 CLOSE 2
80 END
```

Hälsningar

<5621>

Olle Wiren

Förklaringsförsök

Först måste konstateras att varje gång vi skriver på filnumret \$3, dvs printern, sker en radmatning. Detta kan visas genom att vi skriver ut en tom sträng, med PRINT \$3,"". Sedan kommer Olles variabel A\$ som har läst in från fil \$2 på rad 30 med en INPUTLINE. Den avslutas alltid med CR och LF. Det är dessa som inte skall finnas.

Man kan då t ex ta bort två tecken i slutet av variabeln med raden

```
35 A$=LEFT$(A$,LEN(A$)-2)
```

LEN(A\$) ger aktuell längd av strängen A\$. Vi minskar detta tal med 2, (CR o LF). I LEFT\$(argument 1,argument 2) blir då den ursprungliga strängen A\$ argument 1 och dess längd minskad med 2 argument 2. Resultatet A\$ blir de ursprungliga tecknen i strängen förutom de två sista.

Och skrivs strängen nu ut på printer finns ju nu inte någon "extra" radmatning, varför Olle inte får dubbelt radavstånd i sina utskriften.

<1208>

Ulf Sjöstrand

Angående

flexskiveenheter

Man blir minst sagt bedrövad då man ser vilka priser flexskiveenheterna i handeln betingar. Till vissa andra på marknaden förekommande datorer existerar discominen som är prissatta till 3-4000 kronor, men till ABC-maskinerna finns ingenting under ca 10 000 kr. (Dock har det börjat dyka upp utrustning kring 6 000 kr.)

Jag har tittat i den senaste medlemsmatirkeln och funnit många medlemmar inte äger flexminne. Detta beror säkerligen helt och hållet på de höga priserna. Jag undrar: skulle ingen av alla klubbens tekniskt sinnade medlemmar kunna konstruera ett billigt alternativ till de dyra flexminnena? Många skulle säkert nöja sig med enbart en drive, men kompatibilitet med exempelvis Luxors 830 skulle naturligtvis vara en fördel. (Detta skulle kanske uppfattas som plagiat?). Det finns säkert också många som skulle kunna utföra själva komponentmonteringen och sammansättningen på egen hand, under förutsättning att ritningar och byggbeskrivning finns tillgängligt. (Kanske en artikelserie i bladet?) Ett pris på ca tre-tusen skulle nog vara överkomligt.

Är detta genomförbart? När jag tänker efter minns jag att jag hört om ett liknade projekt, möjligen hos ABC-Väst. Hur gick det?

Jag inser att det skulle bli svårt med PROM-bränning och kretskortstillverkning, men om tillräckligt många var intresserade kunde kanske en mindre serie PROM och kretskort till verkas av någon firma.

<4166>

Bengt Ask

Ps Hur vore det med ett liknade projekt för modem och minnesexpansion för ABC80?

Utdrag ur MSG angående buggar i programmet VÄXLAPGM.UTL på ABC-kasset nummer 16.

(Text 1191) Anders Franzen <5258>

Ärende: VXLPGM

Programmet VÄXLAPGM.UTL innehåller några allvarliga buggar. Det går inte att läsa filer från kasset och man får inte skriva in för långa rader när VÄXLAPGM är aktivt.

ABC80 dyker när man läser från kasset därför att avbrottsvektorn för kassetinterrupt saknas. Om en BASIC-rad skrivs in och som kompilerad upptar mer än 72 bytes dyker datorn därför att avbrottsvektorn för tangenttryck placerats i kompileringsbuffer!

Man kan åtgärda det första felet på ett enkelt sätt. Det andra är mer svårslösligt. Det bästa vore om maskinkoden till VÄXLAPGM placerades på något annat ställe än i POKE-arean högst upp i minnet. Man kan emellertid flytta avbrottsvektorn till annan plats.

Dessa rader gör VÄXLAPGM lite bättre:

```
151 IF PEEK(65064)=251 POKE 65064,250 :
REM sänk stack
540 POKE 64052,148,255,148,5 : REM interrupt-
vektorer
541 POKE -112,250 : REM rätt värde till
I-reg
```

Rad 540 ersätter gammal rad, de övriga är tillägg. Nu kan man läsa från kasset utan problem. Denna ändring ökar maxlängden på BASIC-rader till 199 bytes vilket dock är för litet ibland.

```

10 REM ++++++
11 REM ! Program .... PRIMELVA
12 REM ! Utgåva 1.0 1986-01-05
13 REM ! av L Lundström <2694>
14 REM ! Minne 32 Kbytes
15 REM ++++++
100 A%=25000% : DIM A$(A%/2%),P$(483%)
120 B%=PEEK(65065%)+SWAP%(PEEK(65066%))
140 B1%=PEEK(B%+20%)+SWAP%(PEEK(B%+21%))
-1%
150 B%=PEEK(B%+10%)+SWAP%(PEEK(B%+11%))
: B2%=B%-1%
170 POKE 65408%,1%,B1%-B%,SWAP%(B1%-B%),
17%,B1%-1%,SWAP%(B1%-1%),33%,B1%,SWA
P%(B1%),237%,184%,201%
180 POKE 65427%,62%,0%,115%,25%,16%,252%
,185%,200%,13%,24%,247%
240 : CHR$(12%);TAB(4%)'*** PRIMAL 225
< p < 1E+12 ***'
250 ; ; 'Strax ...';
260 FOR I%=1% TO 1155% : A$(I%)=2%*I%+1%
: NEXT I%
265 FOR J%=1% TO 5%
270 IF A$(J%)=0% THEN 295
275 P$(L%)=A$(J%) : L%=L%+1%
280 FOR K%=J% TO 1155% STEP A$(J%)
285 A$(K%)=0%
290 NEXT K%
295 NEXT J%
300 X%=1%
310 FOR I%=1% TO 1155%
315 IF A$(I%)=0% THEN 330
320 P$(L%)=A$(I%)-X% : L%=L%+1% : X%=A$(
I%)
330 NEXT I%
340 : CHR$(13%);TAB(6%)'Använd mellansla
g för paus' : ;
350 ONERRORGOTO 350 : N$=' ' : 'Startta
1:'SPACE$(12)'<' ;CUR(PEEK(65011%),8%
); : INPUT N1$
360 FOR I%=1% TO LEN(N1$) : Z%=ASC(MID$(
N1$,I%,1%)) : IF Z%>47% AND Z%<58% T
HEN N$=N$+CHR$(Z%) : NEXT I%
370 IF VAL(N$)<225 OR COMP$(N$,SUB$(999
999999999',NUM$(2*A%),0%))=1% THEN ;
'Utfanför tillåtet talområde' : GOTO
350
380 N1$=DIV$(N$,'2',1%) : IF RIGHT$(N1$,
LEN(N1$))='0' THEN N$=ADD$(N$,'1',0%
)
410 Z%=CALL(65408%)
420 M$=ADD$(N$,NUM$(2*A%),0%)
440 Z=SQR(VAL(M$)) : ; ; 'SQR=';INT(Z)
445 N1$=SUB$(N$,'1',0) : ; ;
450 FOR I%=0% TO 3% : P$=NUM$(P$(I%)) :
; CHR$(13%);RIGHT$(P$,2%); : GOSUB 5
00 : NEXT I%
455 P$='1'
460 FOR I%=4% TO 483% : P$=ADD$(P$,NUM$(
P$(I%)),0)
462 ; CHR$(13);P$;
465 IF VAL(P$)>2 THEN 580 ELSE GOSUB 500
470 NEXT I% : GOTO 460
500 N9$=DIV$(N1$,P$,6%)
510 N9$=ADD$(LEFT$(N9$,LEN(N9$)-7%),'1',
0%)
511 N9$=MUL$(N9$,P$,0%)
512 N9$=SUB$(N9$,N1$,0%)
520 S$=DIV$(N9$,2',1%)
530 IF RIGHT$(S$,LEN(S$))='5' THEN S=VAL
(S$)+.5 : GOTO 540
531 P1$=DIV$(P$,2',1)
532 P1$=LEFT$(P1$,INSTR(1%,P1$,'.')-1%)
533 P1$=SUB$(P$,P1$,0)
534 S=VAL(S$)+VAL(P1$)
540 IF S>A% THEN RETURN ELSE T%=(A%-S)/
VAL(P$)+1% : S%=B2%+S
550 IF T%>1% THEN POKE 65420%,6%,T%,14%,
SWAP%(T%),33%,S$,SWAP%(S%) : Z%=CALL
(65420%,VAL(P$)) : RETURN
570 POKE S$,1% : RETURN
580 ; CHR$(13); : FOR I%=B% TO B%+A%-1%
590 IF PEEK(I%) THEN 600 ELSE P9$=ADD$(N
$,NUM$(2*(I%-B%)),0)
595 ; P9$;' : ; IF (INP(56) AND 127)=32
% GET A$
600 NEXT I%
610 N$=ADD$(N$,NUM$(2*A%),0) : GOTO 410
620 END

```

(Text 1058) Tomas Wikström <1398>
Ärende: Ljus i mörkret - Eureka!
Efter att ha glatt sig åt paketet med Ge-
Jo's ramfloppy som jag hämtade ut på
posten härom veckan, blev allt snart svart i
dubbel bemärkelse. Vad hände ? - Jo
efter installationen verkade allt fungera, till
en början, men då jag började använda ram-
floppyn, dvs körde med den initierad, och
samtidigt hade Supersmartaiden aktiverad
började konstigheterna. Reset !? - Va? -
Loop - Allsköns smörja skrollande på
skärmen - Den lilla högtalaren tjutande som
en stungen ... Nåväl, efter 7 sorger och 8
bedrövelser och en hel del funderande, +
mycket och goda råd från vänner i den
här eminenta klubben började vägen öppna
sig ur eländet.
Om Ni bygger ut ABC80 (speciellt då den
med nya 'lilla separata' nätdelen, se till att
göra som följer nedan. FÖR ABC:n DRAR
MER STRÖM ÄN SUPPLYET KAN LEVERERA.
Den vetenskapen har kostat mej 328 gråa
hår, minst.

Så här gjorde jag:
Besökte ELFA för att skaffa 2 st. nya
spänningsregulatorer: ELFA's best-nr:
73-0956-0 Pris 12:45 + moms. Dessa
regulatorer är dubbelt så kraftiga som origi-
nalet i ABC80 (de sitter förresten på kyl-
flänsen i tangentbordet, och är bara att
byta ut mot de nya, lätt om man har lite
lödvana). Man bör också, speciellt om man
har den lilla nya nätdelen, byta likriktar-
brygga till en kraftigare dito. (min likriktar-
brygga gick sönder i ett mycket tidigt stadium,
långt innan 80'an blev utbyggd till
vad den är nu)

Det finns också en viss risk att inte trans-
formatorn kan leverera den ström som kan
tänkas behövas (på min maskin ligger jag
på bara litet över 8 volt innan regulatorerna,
och det bör upp .litet, helst till minst 9
volt (men ej heller för högt då överspän-
ningen då måste kylas bort). Detta med
tanke på att man måste räkna med viss

spridning på komponenter, gör att man bör
kanske undersöka sin egen spänning innan
likriktning för att se om det räckte med
det ovanstående ändringarna eller om man
måste se sig om efter ett kraftigare nät-
aggregat.

Det blev mycket skrivet, men det var inte
ett ord för litet efter allt besvär och alla
konstigheter jag haft på sista tiden.

Många och mycket välmående hälsningar
från Tomas i Solna.

(Text 1058)

Mottagare: ABC80

Ärende: Ljus i mörkret - Eureka!
Bra skrivet! Jag har haft samma problem
och kommit på att det är spänning/ström
som inte räcker. Däremot har jag inte haft
konkreta uppgifter om VAD som måste
göras. Nu ska det bli gjort här också!

Men jag tycker Gejo m fl borde tala om
för att lla som köper tillsatserna att den
nya kraftburken är för tillens. Jag har hittills
klarat Superbasic+32K+80tkn utan besvär,
men Gejos ramfloppy blev för mycket.

Ljus i mörkret- EUREKA

(Brev 4296) Tomas Wikström <1398>
Mottagare: Sven Wickberg <1384>
Ärende: Strömförsörjningsproblem ABC80
Nu har jag äntligen fått stil på mitt system.
Det tog sig en tur till, som jag vill varna
Dej för: Normalt ska 5-volten ligga på
just 5 V (eg 4.75 - 5 .25), men av någon
anledning ville inte mina problem helt upp-
höra förrän jag gick upp *över* 5.2 V!
Så nu ligger jag på 5.4 (vid regulatorn -
sjunker något på vägen till kapslarna) som
är något för högt, men det måste ju fungera.
Dessutom är det inget problem då garanterad
breakdown-voltage ligger på 7 V (för
TTL).

Nå till saken - jag gjorde på ett något
annat sätt än som jag beskrev i MSG, då
jag var tvungen att kunna finjustera spän-
ningen. Komponenter till det har jag, inte i
överflöd men i alla fall så att jag kan
dela med mig.

Hör av Dej till mig, jag hjälper gärna till
om det behövs, eller skriver ned enkla instruk-
tioner som visar hur jag har (varit tvingad
till att) gå tillväga.

Hälsningar Tomas.
(Brev 4296)

Noteringar till kassett nr 16

Jag har nyligen mottagit kassett nr 16 och har efter att jag gjort några provkörningar ett par frågor och kommentarer som jag tror kan vara av intresse även för andra klubbmedlemmar.

1. Det intressanta programmet SORTERA bildar först med ABC80:s slumpaltalsgenerator ett önskat antal ord av 3 till 6 eller 7 teckens längd. Programmet jämför sedan sorteringstiden för denna ordmängd med 6 olika sorteringsmetoder. De 6 metoderna är:

1. BUBBLE-sortering
2. URVALS-sortering
3. DELAYED REPLACEMENT-sortering
4. BATCHER-sortering
5. SHELL-METZNER-sortering
6. QUICKSORT-sortering

Resultatet visar klart skillnaden i hastighet mellan olika sorteringsmetoder - N.B. om man startar upp programmet med RUN före varje nytt prov! Men programmet inbjuder på rad 580 till att direkt fortsätta med nästa sorteringsmetod, och då sorteras i fortsättningen DET REDAN SORTERADE ordbeståndet, inte det ursprungliga!

För att undvika detta bör programmet utökas med en ny rad 355:

355 FOR I%=1% TO N% : B\$(I%)=A\$(I%) : NEXT I%

varigenom det efter varje sortering återgår till samma sorterade ordföljd före varje nytt sorteringsalternativ.

Vill man sedan också ha slumpvis start vid bildningen av ordmängden tillfogas en rad:

265 RANDOMIZE

Det ursprungliga programmet gav emellertid en del oväntade resultat som motiverade en närmare undersökning. Den följer här.

Jag bildar t.ex. 200 ord och jämför med dessa olika sorteringsmetoder, dels som första metod och dels som andra, dvs sedan den första redan sorterat materialet. Då får jag de tider (i sek) som framgår av den övre delen av tabellen nedan, där MOL = max ordlängd, ST = sorteringsstyp, AOB = antal ordbyten

MOL	ST	AOB	Sorteringsmetod					
			1	2	3	4	5	6
6	OS	0	67.2	49.8	55.0	13.5	11.3	9.4
7	OS	0	66.9	49.7	54.9	13.0	11.2	8.8
7	S	0	35.3	48.8	54.0	10.1	4.8	55.8
7	S	4	37.5	48.8	54.0	10.4	5.9	35.3
7	S	10	38.4	48.8	54.0	11.3	7.7	18.8
7	S	25	44.9	48.9	54.1	11.9	8.6	15.7
7	S	50	50.0	48.9	54.2	12.1	9.9	10.7
7	OS	0	593	437	487	53.1	43.1	32.6
7	S	0	318	433	484	41.0	18.9	490
7	S	3x10	326	433	484	43.3	22.3	243

Resultatet är intressant. De tre sista metoderna är påfallande snabbare än de tre första, och långsamheten hos dessa ökas kraftigt (något mindre än kvadratisk) med antalet ord som sorteras.

Skillnaden i snabbhet mellan de tre senare metoderna är inte särskilt stor och lustigt nog går det för alla metoderna något fortare när största ordlängden ökas från 6 till 7 tecken.

Men när uppgiften blir att sortera en redan sorterad ordmängd går QUICKSORT bet. Medan SHELL-METZNER-metoden minskar tiden till mindre än hälften tar QUICKSORT på sig ungefär lika lång tid som de tre långsamma metoderna! Om nu tio slumpvis valda ordpar i den sorterade ordmängden byter plats sjunker sorterings-tiden för QUICKSORT till ca 20 sek, dvs fortfarande mer än dubbla tiden för sortering med SHELL-METZNER. Först vid ca 50 ordbyten blir sorterings-tiden lika, ca 10 sek.

Slutsatsen blir att metod 5, SHELL-METZNER, är något långsammare än QUICKSORT vid mycket osorterade ordmängder, men att QUICKSORT bör undvikas vid omsortering av en förut sorterad mängd som får ett tillskott av mindre än ca 20% nya ord. Och QUICKSORT skall tydligen skys som pesten vid små tillskott, sådana som ofta görs vid uppdatering i registerprogram. Det kan möjligen förklara varför ett välkänt registerprogram vid omsortering av några tusen poster efter tillskott av några få poster tar ett par timmar på sig för ny sortering.

Då SHELL-METZNER-metoden dessutom har en mycket enkel uppbyggnad, speciellt jämfört med QUICKSORT, och därtill tar mindre plats i minnet, bör den avgjort föredras när medlemmar (eller företag) behöver en subrutin för sortering.

Den undre delen av tabellen visar tiderna för en ordmängd på 600 ord. Slutsatserna ovan framhåvs där ännu tydligare.

2. När jag med min ABC80 med 32kB försöker överföra FASTCAS.32K från kassetten med LOADCAS: stannar överföringen med ERR 11 på rad 29. Denna rad lyder "29 ??? 29 GOLV+". Kopiering till diskett med CASDISK3 fungerar, men när programmet sedan skall köras stannar det vid samma rad med ERR 11 LINE 29 ERR 59. Vid försök att läsa filen med VISA får jag STOP vid rad 29, nu utan frågetecken, och ERR 58 LINE 80. Alltså låst läge!

Jag har för mig att jag stött på de tre ??? någon gång tidigare i ett kassettprogram och då efter en del försök lämnade programmet åt sitt öde, och vidare att jag sett en sådan rad nämnas i någon uppsats i ABC-bladet - men i vilket nr?

Vad betyder den stoppande raden 29 ??? 29 etc och hur skall jag forcera den?

<1308>

Göran Tengner

Programredaktionen svarar:
Programredaktionen har uppmärksammat felet på kassett 16. Använd FASTCAS från ABC-kassett nr 17 i stället.

SALUAREN
• Registrering av order

FÖR LUXORS ABC-DATORER:

LUX-NET

• som administrativt system i äkta flervärdarmiljö.

Teletex

SEKRETERAREN
• Ordbehandling
• Telex/teletex

LUX-NETCENTRAL
• 52 Mbyte winchester
• Bandstreamer
• Floppy

Centrala skrivare

Lokal skrivare för fakturor

EKONOMIAVD
• Fakturering m m

LEVERANSAVD
• Orderhantering

Lokal skrivare för följesedlar m m

Elektronisk post

Lokal floppy

CHEFEN
• Statistik
• Grafik
• Kalkyler

ABC DATORER

Vi kan nätverka!

TDX Box 227
191 23 Sollentuna
Sollentunav 225
T-D-X DATORER AB 08-92 03 30

ABC CENTER Stockholm
Kungsgatan 79
08-50 68 75

ABC CENTEL Gävle
Engelbrektsg 2
026-10 53 55

ABC VDP

Vad?

I ABC-bladet nr 4, 1985 finns en artikel 'Höjoplöselig Grafik med ABC80'. Den inspirerade mig till att skriva några rader om en del experiment jag gjort med grafik. Jag beskriver en tillsats till ABC80 som gör bättre grafik på bildskärmen. I stället för standardupplösningen 80*72 ger tillsatsen upplösningen 256*192. Den händige amatören kan bygga den för under 1000:- Den nya grafikbilden visas på den vanliga ABC80-bildskärmen. Man kan växla mellan den vanliga ABC80-bilden och grafikbilden med en enkel konstruktion (OUT 2, x går även som kommando).

Varför?

När jag hade byggt om min ABC80 till 64 kbyte RAM så blev det gamla RAM-minnet över. Man skulle nämligen vid ombyggnaden sätta i nya minneskapslar, det gick inte att komplettera de gamla. Vad skulle jag då göra av dessa gamla minneskapslar? Högupplösningss grafik är spännande! Men det behövs mer än RAM-minne. Jag studerade kopplingsschemat för ABC800 med grafik. Den grafiktillsatsen innehåller en väldig massa elektronik för att göra bilderna. Det verkade inte lockande att försöka med någon imitation av den.

Skoldatorn Compis var mycket omskriven vid denna tidpunkt. Den ger fin grafik med en speciell mikroprocessor (tex NEC 7220). Detta var en mycket intressant möjlighet ända tills jag fick veta priset på processorn. Den kostade 800 kronor på våren -84. Sedan hittade jag med hjälp av en artikel i den amerikanska tidskriften BYTE en enklare mikroprocessor (Texas TMS 9929) som bara kostade 135:-. Den fick det bli. Denna processor sitter i flera persondatorer t ex Spectravideo, TI 99/4A. Texas kallar den Video Display Processor förkortat VDP.

Teknik

I vertikal led är upplösningen hos grafik-tillsatsen oftast 256 linjer per bild. Det beror på att en standard TV-mottagare som man av prisskäl vill använda ger just 256 linjer per bild och 50 bilder per sekund. Vid Sveriges Radios TV sändningar får man dubbelt så stor upplösning genom att sända en bild till, lite förskjuten från den första. Det betyder att det ska ritas 2 skärmbilder innan man har fått se allt, det blir 25 hela bilder per sekund. Detta system duger inte för högupplösningss grafik. Titta på TV2 pausbild och se hur 2:an hoppar! Det vore inte bra om ABC80:s tvåor hoppade på det viset. I horisontell led behöver upplösningen inte vara större än i vertikal led alltså 256.

Detta betyder att man på bildskärmen kan rita $256*256 = 65536$ olika punkter. Om varje punkt ska kunna tändas i någon av 16 olika färger så behövs 4 bit/punkt i bildminnet ($2^4 = 16$). Bildminnets storlek blir då $65536*4$ bit = 32768 byte. Den grafikprocessor jag valde är ursprungligen gjord till amerikansk TV-standard och bara delvis anpassad till europeisk standard. Den ritas därför bara på 192 linjer per bild. För att minska behovet av (på den tiden) dyrbart bildminne så kan processorn dessutom inte alltid ge olika färg till punkter som ligger bredvid varandra. Mer om denna lustighet senare.

Blockschemat

ABC-VDP byggs på ett labkort i enkelt Europaformat som ansluts till ABC-bussen, kanske i flexkivstationen. Även kabeln mellan tangentbordet och bildskärmen ska passera ABC-VDP. Med omkopplaren i det läge som den är ritad i blockschemat så passerar signalerna från tangentbordet till bildskärmen och ABC80 betar sig helt nor-

malt. Ett program i ABC80 får nu fylla bildminnet, via VDP:n, med bildinformationen. Programmet slår sedan om omkopplaren och högupplösningss bilden kommer fram på bildskärmen.

Vill man absolut se färgerna så skaffar man en extra färgTV och bygger den anpassningselektronik som kallas MOD i block-schemat. MOD (=modulator) ska vara lite olika beroende på om man använder antenn- eller videoingång på färgTV:en.

Framtiden

Man kan ju undra vad det finns för anledning att ägna sig åt denna grafik-tillsats när den som beskrevs i ABC-bladet 4, 1985 kan så mycket mer: tex. rita linjer, cirklar och bokstäver fruktansvärt snabbt och nästan på egen hand. Låt mig nämna några skäl:

1. ABC-VDP blir säkert billigare.

2. Man behöver ingen extra TV-apparat. Det behöver man inte till den andra tillsatsen heller om man kompletterar den med omkopplaren. För den intresserade bifogar jag schema över omkopplaren. Den består av en CMOS omkopplaren MC 14016 som styrs från D-vippan 74LS74. Transistorerna på utgångarna minskar inverkan av omkopplarens resistans i tillslaget läge.

3. De olika färger som ABC-VDP kan göra blir på ABC80-bildskärm olika gråtoner. 'Sprites' från VDP är en form av grafik som kan vara roligt att prova.

Låt mig också nämna några skäl att man INTE ska bry sig om ABC-VDP:

1. Det är ett ganska avancerat bygge, ingenting för förstagångslöpare.

2. Texas vill nu istället sälja en processor som heter TMS 9129. Det enda som egentligen skiljer är anslutningen av bildminnet.

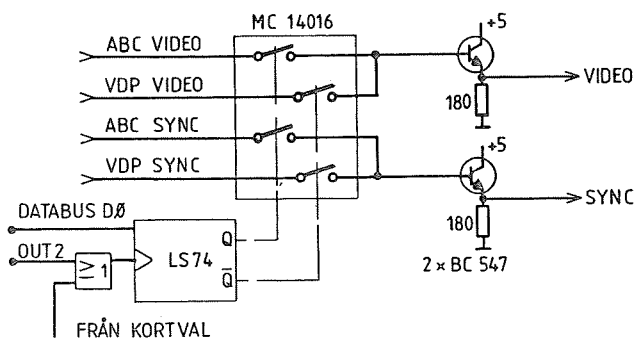
3. Det vore trevligt om man kunde visa både ABC80- och VDP-bilden samtidigt. Då måste båda två göra sina linjer och bilder samtidigt vilket ställer nya krav på elektroniken. Ibland går jag och funderar på hur detta ska lösas. Det kanske blir en ny version av ABC-VDP.

4. Det finns inget fullständigt kopplings-schemat över ABC-VDP publicerat i ABC-bladet. Den som är så händig med lödkolven att han/hon tors sig på det här kan kanske göra ett schema själv. Eller komma på något sätt att skaffa sig ett.

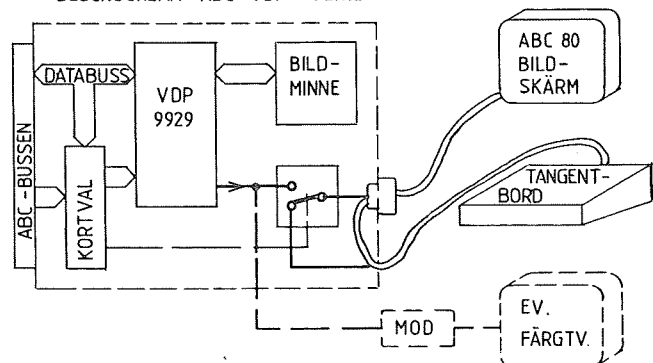
<6555>

Lars Karis

ABC-VDP VER.2
VIDEO-OMKOPPLARE

BLOCKSHEMA ABC-VDP VER.2

Från 80 till 800

Ideer om programkonvertering

Den gamla trotjänaren ABC80 tillverkas inte längre. Även om mycket tyder på att den kommer att vara i omlopp länge än, måste man räkna med att många f d ABC80-ägare vill eller måste gå över till ABC800, dvs ABC800/802/806, och att de vill ta sina gamla program med sig. (I fortsättningen menar jag alla tre när jag säger ABC800.)

Det finns också en enorm programbank för ABC80-program som nytillkomna ABC800-ägare skulle vilja skörda ur.

Slutligen kan vi finna problemställningen att vilja köra i princip samma programkod på båda maskintyperna. Antingen vill eller måste man använda samma disketter eller också är båda maskintyperna anslutna till förslagsvis CAT-NET.

Eftersom jag har erfarenhet av samtliga alternativ har jag hunnit filosofera en del över Luxors s k kompatibilitet. Kanske kan mina erfarenheter vara till nytta också för andra.

Kompatibla uppåt, sa Luxor

I utvecklingsarbetet för nya datortyper har Luxor redovisat den lovordade ambitionen att maskinerna skall vara "kompatibla uppåt", dvs att program från en tidigare maskin också skall kunna köras på en senare.

Detta innebär att det nästan alltid är möjligt att läsa in den gamla ABC80-programmen till den nya datorn. Däremot är det inte säkert att det går att köra dem där. Det måste ofta först göras en rad modifikationer. Det finns nämligen vissa hinder som har att göra med dels lagringsmediet (kassett, skiva) och dels programskrivningen.

Det betyder att det ingalunda är säkert att samma program kan köras på båda maskintyperna. Dock är det en avsevärd vinst att man inte behöver knappa in programkoden i dess helhet.

I: Kassetterna

Med den första ABC80 följde en bandspelare. Man hade visserligen en del trassel med den och det kom så småningom en ny modell. Samma bandspelare kunde kopplas till ABC800, men det skedde en produktutveckling så att ABC800 kunde spela in och av med mycket större hastighet. Det betyder att ABC80-kassetter fortfarande kan läsas av ABC800-bandspelare, men inte tvärtom.

Det gäller alltså att föra över sina program från kassett till diskett.

2: Skivorna

Skivspelarna har utvecklats från enkel packningstäthet till dubbel, från enkelsidig till dubbelsidig och vidare till kvadrupel täthet. Inför varje steg har det funnits en möjlighet att läsa över informationen från föregående steg till det nya, men efter ett tag kan man vara i den situationen att man inte längre med sin nyaste maskinpark kan läsa sina äldsta disketter. Det gäller att som engångsföreteelse föra över allt man är intresserad av till det nya formatet.

Detta leder till problem för amatörer och skolor med de äldre typerna. Ofta är man hänvisad att behålla det man har - och varför inte? Grejorna kan fås billigt och de fungerar fint länge ännu. Men det kan som sagt bli problem med anpassning till eller snarare från senare varianter.

Ännu värre kan det bli om flera olika skivstorlekar blir populära. 8"-skivorna tycks vara mycket hårt standardiserade och under

UFD-doset i ABC800 finns program som gör det möjligt att koppla ihop 5"- och 8"-apparater till samma dator och spela över från den ena till den andra.

Men det är knappast något för hobbyhackaren som skall bekosta allt ur sin privat-ekonomiska ficka.

Nu står 3,5"-disketterna i farstun, och då kan det bli mera problem. Men låt oss inte göra oss bekymmer i förväg.

3: Programmen

Processorn i en dator förstår sig bara på ettor och nollor. Om programmet är skrivet i BASIC måste det först tolkas och överförs till binär form som datorn förstår. Detta tar tid och gör att BASIC-program på de flesta datorer går ganska långsamt.

I Luxormaskinerna har man ett mellanläge. När programmet laddas in i arbetsminnet - vare sig man skriver från tangentbordet eller laddar in det från skiva/kassett - sker en första omvandling (kompilering) så att BASIC-texten förvandlas till sifferkoder som är lättare för maskinen att läsa. Därför går ABC-BASIC ganska fort om man jämför med de flesta andra BASIC-dialekter.

Sparas ett program med SAVE kommer det att lagras i denna kompilerade form. I programlistan står extension .BAC, om man inte "för hand" har valt en annan beteckning. I de flesta fall är det en fördel med .BAC-lagring. Programmen laddas och körs snabbare, även om de vanligen tar mer plats på skivan/kassetten.

ABC80 och ABC800 har olika sätt att kompilera BASICen och kan därför inte läsa varandras .BAC-program. Man får feltexten "fel programformat" om man försöker.

Sparas programmet i stället med LIST lagras det exakt som det skrivits på skärmen och i ASCII-format, dvs alla tecken lagras med siffervärde motsvarande ASCII-koden. I programlistan står extension .BAS.

Denna lagring har några fördelar. Dels tar den vanligen mindre plats än .BAC-formatet, dels kan den läsas som en textfil. En textfil är nämligen ASCII-lagrad på samma sätt. Och eftersom ASCII är en (nästan) gemensam standard för mikro-datorerna, kan program i ASCII-format överförs mellan dem med de vanliga överföringsrutiner som finns.

Skall man köra ett ABC80-program på en ABC800 spar man programmet med LIST <programnamn>, för över skivan till ABC800-systemet och skriver RUN eller LOAD på vanligt sätt. Då laddas programmet in och förvandlas samtidigt till det halvkompilerade format som ABC800 vill jobba med.

SÅ LÅNGT är det enkelt.

Programanpassning???

Har man TUR går nu programmet att köra. Men det har man nog inte. Redan vid inladdningen anges vanligen några radnummer med olika slag av felmarkering som först måste rättas till. Det finns nämligen skillnader i ABC80-BASIC och BASIC II, som maskinen inte själv kan reda ut. De aktuella programraderna markerar i listan med ett antal frågetecken, så de är relativt lätta att hitta.

Nödvändiga ändringar

Här är några av de vanligaste rättelser som måste göras.

* END måste stå ensamt på en rad.

Om man har en rad som t ex

```
IF <villkor> THEN END
```

får man antingen byta END mot STOP eller också göra ett hopp till lämplig plats där man kan skriva sin END-rad.

* Instruktionen ASC(tecken) måste bytas till ASCII(tecken). På de ABC806:or där jag har provat tycks ändringen ske automatiskt vid inmatningen. Men OBSERVERA att om man då spar programmet från ABC800-maskinen, kommer programmet i fortsättningen att innehålla varianten ASCII som ABC80 inte kan läsa.

* I vissa fall tolereras inte en REM-sats i slutet på en programrad. Detta kan ha med kolonet att göra (se nedan) men jag har märkt det särskilt i rader som börjar med IF:

```
IF <villkor> THEN <instruktion> : REM
<förklaring>
```

Här måste man antingen ta bort REM-satsen eller skriva med utropstecken:

```
IF <villkor> THEN <instruktion> ! <förklaring>
```

Det senare är ingen nackdel om man i fortsättningen bara kör programmet på ABC800.

I en rad andra fall, som jag inte kunnat totalt analysera, krånglar ABC800 om det kommer en kolonsats efter en IF-sats. Någon har påpekat att om man ändrar THEN till GOTO går det bra, men jag rekommenderar att man försöker dela upp raden på flera. Ev får man då upprepa villkoret på flera rader.

Dolda fel

Somliga fel visar sig inte i förväg utan först när man börjar köra. Några exempel:

* ONERRORGOTO 0 och BLANK-TECKEN

Det skall heta ON ERROR GOTO (ingen nolla och två mellanslag). Om datorn står i EXTEND-läge, vilket nog är det vanliga, blir blanktecknen i vissa lägen viktiga. Man kan inte skriva LIST130 utan det måste vara LIST 130.

På grund av en bug i ABC80-tolken skrivs ett extra blanktecken på vardera sidan om varje kolon vid LIST. Dessa blanktecken försöker en ABC800 läsa in en mening i, och ibland måste de tas bort för att programmet skall fungera.

Över huvud taget får man se upp med programrader som innehåller flera satser åtskilda av kolon. Jag har inte helt lyckats reda ut varför det ibland hakar upp sig. Ett ON ERROR GOTO <nr> måste ibland flyttas ut och stå i en rad för sig.

Speciellt lurigt kan det vara i satser av typ

```
CHAIN "DR0:MENY" och DATA
DR0:MENY
```

eftersom ABC80 sätter in mellanslag "DR0 : MENY" som BASIC II inte kan tolka rätt.

* Mera ON ERROR

ABC800 fångar upp många fel som inte ABC80 klarade. På det lilla kortet under tangentbordet på ABC80 finns en prick vid de fel som kan fångas upp med ONERRORGOTO. På ABC800 kan alla fel uppfångas, även vissa sådana som på

ABC
ligt
att l

J:

men

ett

ABC

det

BAC

tion

här

någo

att

siffr.

på c

L

prog

avbi

me

för

*

C

av

skal

eme

in

nytt

S

ha

ann

avb

en

ske

blir

*

I

vill

6 (1

1

än

ma

den

l

me

enk

:

i

ma

sin

till

spr

de-

var

AB

7 r

pro

var

int

ma

PE

lig

dv:

so:

oc

try

de

ut

ing

me

ABC80 ger programavbrott av mera allvarligt slag. Detta kan ibland göra det svårt att hitta felet.

Jag har stött på följande exempel. I en meny skall man välja att göra CHAIN till ett visst program. Programmet hittas och ABC800-datorn försöker ladda in - men det visar sig vara ett ABC80-program i BAC-format. Då träder felhanteraren i funktion och man återvänder till menyn (i det här fallet) precis som om man inte gjort något val. ON ERROR skulle fånga upp att man t ex skrev en bokstav i st f en siffra vid valet, och man tänker inte genast på den här typen av fel.

Lösning: Ta bort ON ERROR och kör programmet igen. Då blir det programavbrott, man kan se på vilken rad och med ;ERRCODE får man veta vad det var för fel. Sätt sedan dit ON ERROR igen.

* INPUT A\$,B\$

Om ett ABC80-program kräver inmatning av flera variabler i samma INPUT-sats, skall inmatning ske med kommatecken emellan: "Sven","Wickberg". Om man matar in bara det ena värdet skriver datorn ett nytt frågetecken och väntar på nästa.

Så fungerar inte BASIC II. Den SKALL ha BÅDA värdena med komma emellan, annars blir det felmarkering och ev programavbrott. Det gäller alltså att se till att man har ett ON ERROR etc på plats före en sådan inmatning. Och återhoppet måste ske till just den ON ERROR-rad, annars blir det programavbrott om felet upprepas.

* RND och avrundning

Instruktionen RND ger i båda maskintyperna decimaltal mellan noll och ett. Vill man slumpdra ett heltal mellan 1 och 6 (tärningskast) skriver man INT(RND*6)+1. RND*6 ger tal större än noll men mindre än 6. INT() trunkerar (klipper bort) decimalerna och ger heltal 0-5. För att få dem 1-6 lägger man till 1.

Det hela tar mindre plats och går fortare med heltalsvärden och på ABC80 kan man enklast skriva:

```
X%=RND*6%+1%
```

Något INT() behövs inte eftersom decimaltalet på höger sida automatiskt förlorar sina decimaler genom trunkering när det tilldelas heltalet X%.

Men i ABC800 spelar oss BASIC II ett spratt. När flyttal förvandlas till heltal på detta sätt, genom tilldelning till heltalsvariabel, sker inte TRUNKERING som i ABC80, utan KORREKT AVRUNDNING.

Man kan alltså råka ut för att få talet 7 med ovanstående rad!

Lösningen är förstås enkel: ingen smart-programmering - ta med INT() som det var från början.

* INP(56)

Det säger sig kanske självt att det som inte är BASIC inte kan läsas av en annan maskin. Instruktioner som börjar POKE, PEEK, OUT, INP och CALL fungerar vanligen inte om man inte ändrar argumenten, dvs de siffror som anger adresser och portar som man vill göra något med.

INP(56) i ABC80 avläser tangentbordet och håller reda på dels om en tangent tryckts ned sedan sist och vilken tangent det var. Dessa funktioner ser annorlunda ut i BASIC II.

SYS(5) är tangentbordsflaggan - 0 om ingen tangent tryckts, annars 128. Nollställs med GET.

Z=SYS(6) för över ASCII-tecknet för senast nedtryckta tangent till inmatningsbufferten, där den kan avläsas med GET.

```
Z=SYS(6):GET W$
```

Uträttar alltså samma sak som:

```
W=INP(56):W$=CHR$(W)
```

* CHAIN

I ABC80 betyder CHAIN "" detsamma som END+NEW. Detta fungerar inte i BASIC II, där man i stället får skriva CHAIN "NUL:". Problemet kan dyka upp i en meny där olika menyval länkar till olika program och man vill ha ett val för "AVSLUTA". Man kan naturligtvis också nöja sig med att i det fallet få programavbrott och felmarkering, även om det inte ser snyggt ut och kan irritera den ovane.

* EXTEND : INTEGER

I EXTEND-läge, som vi redan varit inne på, kan BASIC II ta emot långa variabelnamn, vilket för det mesta är en fördel. Nackdelen är att mellanslag i vissa fall blir betydelsefulla på ett sätt som ställer till problem.

Ofta är det också en fördel med INTEGER-läget. Man slipper skriva alla % efter variabelnamnen. Men om man laddar in (resp sparar) ett ABC80-program som är skrivet utan % kan man råka ut för att variablerna tolkas som heltal. Detta kan vara mycket pinsamt om de i verkligheten är flyttal och skall avläsas decimaler. Felet kan vara svårt att se för den ovane, eftersom heltalen i INTEGER-läge ser ut "som vanligt" (medan flyttalen skall ha en punkt efter sig).

Det kan vara klokt att ligga i NO EXTEND:FLOAT-läge när ABC80-program laddas in.

* Spara med SAVE

När alla anpassningarna är gjorda och programmet fungerar är det vist att spara det i sin ABC800 med SAVE. Detta går bra om man i fortsättningen alltid skall köra det i ABC800. Men det skall man kanske inte alltid och då har vi nästa problem:

3: Samtidigt för ABC80/800

Hur gör man om man vill ha program så skrivna att de kan avläsas av och köras i både ABC80 och ABC800?

Ingenjörsfirman CAT har i sitt nätverk alla programrutiner tillgängliga för båda maskintyperna. Flertalet program är lika, men i några fall skiljer man dem åt och kallar dem då .80 resp .800.

Kan de så kan väl vi, i varje fall det som går att göra i BASIC.

För det första måste programmen vara lagrade i .BAS-format. Detta leder till att mycket långa program kommer att kännas en aning trögstartade, i varje fall i ABC800. Programmen skall först läsas in och sedan kompileras. Men det får man stå ut med. Är programmen någorlunda korta märks det inte så mycket.

För det andra gäller det att undvika instruktioner som ser olika ut i de olika maskinerna. Man måste givetvis avstå från BASIC II-finesser av alla slag, och man får sorgfälligt undvika de skrivsätt som resp maskin inte själv kan rätta till.

Man får lov att köra i NO EXTEND:FLOAT. Man kan skriva ONERRORGOTO <nr>,

vilket kan tolkas av ABC800, men man får avstå från ONERRORGOTO 0. Ett sätt kan vara att i stället för nollan skriva ett radnummer som ligger sist i programmet med bara REM på. Man räknar ju inte med några fel i det läget. (Ännu smartare: i stället för rem-sats skriv ;'Oväntat fel!')

Man slipper felet med mellanslag kring kolon genom att skriva in och spara motsvarande program med ABC800-maskinen som inte gör några sådana mellanslag. Annars kan man alltid sätta ut anföringstecken:

```
DATA "DR1:PROGRAM" CHAIN
"SYS:MENY"
```

CHAIN"" kan ersättas med CHAIN "NUL:" som visserligen ger felmeddelande i ABC80, men det gör inte så mycket om meningen är att avsluta körningen.

* INPUT och DATA

I ABC80 tas alla mellanslag bort, medan i ABC800 bara mellanslag i början och slutet av strängarna avlägsnas.

Kan lösas med att sätta citationstecken kring alla data resp att använda INPUTLINE. (Det heter INPUT LINE i 800 och sparas på detta sätt om man skriver LIST från ABC800 - och då kan inte ABC80 läsa det.

När det inte går

Om man ändå står där med instruktioner som MÅSTE vara med, men som är inkompatibla: INP(56), PEEK och POKE?

Ett alternativ kan vara att låta programmet pröva vilken maskin som är inkopplad. Om detta har det varit en del diskussion i klubbens MSG-system. Men följande adresser kan vara användbara: 39 och 14.

Address(39) är noll för ABC80 och icke noll för de andra. Det betyder att PEEK(39) är sant om en ABC800 är inkopplad, annars ej. (Detsamma gäller om Address(14) - men jag har ännu inte kommit på vad det annars är för skillnad eller varför det här så här.)

Så man kan skriva:

```
IF PEEK(39) THEN <800-instr> ELSE <80-
instr>
```

I värsta fall måste man ha olika program. Då kan man börja körningen med ett program som frågar vilken maskin man har (om det inte kan undersökas automatiskt som ovan) och sedan gör CHAIN till rätt variant.

Allting går om man bara har tid och pengar. Pengar har hackern inte för gott om, men påhittigheten har visat sig enorm inom klubben.

Jag väntar med stort intresse på synpunkter och ytterligare knep.

Nästa steg

Nu har (tyvärr) IBM intagit Luxors ledande plats i smådatorförsäljningen. Allt fler inrättar sig efter IBM-marknaden, så även CAT.

I ABC-bladet nummer 4, 1985 fanns inte mindre än TVÅ annonser om konvertering av ABC-program till IBM-standard. En vacer dag (den kanske är här när detta kommer i ABC-bladet) behöver vi en artikel om anpassning till IBM i CAT-NET med både Luxor och IBM anslutna.

Vem skriver den artikeln?

<1384>

Sven Wickberg

Reaktionstest

Det finns här och där i landet apparater med vilka man kan mäta sin reaktionshastighet. Man lägger i en slant (förr var det 10 öre) och väntar sedan på en signal. Vid signalen börjar myntet falla och man stoppar det genom att trycka på en knapp. Myntet fastnar då längs en skala som talar om hur lång falltiden har varit. Sälunda in man få reda på sin egen reaktionsförmåga (och bedöma om man bör köra bil mer den dagen).

I Avancerad programmering på ABC80 fanns ett program som utträttade något liknande. Härmed hade jag anledning att snabbt smälla ihop ett reaktionsprogram och fann då att det kunde göras bra mycket tydligare.

Programförklaring

Programmet är kanske inte så märkligt i sig, men det innehåller några intressanta delrutiner, nyttiga att lära för novisen - om vi nu längre har några noviser på ABC80 som inte längre tillverkas...

Först gäller det att få en signal att uppträda slumpvis. Med ABC80:s slumpgenerator kan man komma in på oförutsedda delar av lyckohjulet med RANDOMIZE, som alltså måste stå först (100). Sedan har jag valt att dra slumpetal efter slumpetal och göra signalen om slumptalet är mindre än 0,005. Vid större tal kom signalerna så fort att man knappt hann med, vid mindre är det för långt mellan dem, men det kan vara en smaksak som var och en kan pröva sig fram till.

Om RND-villkoret är uppfyllt sätter vi i gång klockan på rad 200. Eller rättare sagt, vi ställer klockan.

Klockan

ABC80:s klocka har den egenheten att den räknar ner klockbyttarna baklänges. Adressen 65008 rör sig fortlöpande från 255 ned till 1, ett steg för var femtionedels sekund.

När den räknat ut ett varv, vilket tar 5,12 sekunder, förs "ett i minne" över till 5009 som i sin tur räknar ned från 255 till 0 och behöver ungefär 20 minuter för att gå varvet runt och göra motsvarande manöver på 65010. (I själva verket är det krångligare än så, men detta räcker i vårt sammanhang.)

För de flesta ändamål behöver man bara de två första adresserna. Jag har valt att 255-ställa endast dem i rad 200.

I väntan på trycket

Nu väntar programmet på en tangenttryckning som registreras genom att INP(56) får 128-biten ettslidd. I de övriga bitarna lagras ascii-värdet för den nedtryckta tangenten, men det använder vi inte oss av här. Så länge INP(56)<128 stannar programmet på rad 210.

När tangenten nedtrycks går programmet till nästa rad och nu gäller det att ta tid. Den metod som visas är ett smart sätt att få fram tiden i sekunder. Den bygger på Booles algebra (dvs logiska variabler)

och har utförligt beskrivits i ett tidigare nummer av ABC-bladet (1983:4 sid 12).

Raderna 500-520 är nog självförklarande, men observera att P och M inte får vara heltal. (Detta är en speciell fälla för ABC800-ägaren som kan ha apparaten i INTEGER-läge, varav mera nedan.)

På rad 600 väljer jag att låta skriva på skärmen tiden för reaktionsnabbheten I, antal försök J och medelvärde M.

M? Så står det inte! Nej, det som står är M korrekt avrundat till två decimaler.

Avrunda till 2 decimaler

Den kortaste tid man direkt kan mäta genom att avläsa adress 65008 (den som rör sig snabbast) är 1/50 av en sekund, eller 0,02 sek. Men datorn minns I som 0,02000 sek, även om slutnollorna inte skrivs ut. Vid medelvärdesberäkningen, t ex division med 3, går det inte jämnt upp och det kan bli massor av onödiga decimaler, som inte ger någon som helst mening. Beräkningsnoggrannheten kan inte bli större än plus/minus 0,02 sek, alltså två decimaler i detta fall.

Egentligen är även detta för stor noggrannhet, eftersom datorn bara avläser jämna hundradels sekunder, medan medelvärde även kan bli udda, men låt gå för det.

Om man vill klippa bort decimaler på ABC80 kan man inte göra det direkt. Man måste först se till att alla de siffror man vill spara finns i en heltalsdel. Sedan kan man med INT() klippa bort decimalerna. Därefter får man flytta tillbaka decimalkommat till rätt plats.

Med den metoden sker s k trunkering, dvs man bryr sig inte om hur de bortklippta decimalerna ser ut. Vill man ta hänsyn till att sista siffran skall höjas om den första borttagna siffran är 5 eller mer, måste man göra ett par ytterligare manövrer, och det är vad som skett här.

Först multipliceras M med 1000 vilket innebär att vi flyttar upp TRE decimaler till heltalsdelen. Sedan tilläggs 5, som ökar den sista siffran. Om denna är 5 eller mer kommer även den näst sista siffran (= decimal TVÅ) att höjas. Det var ju detta vi ville.

Nu divideras med 10, vilket gör att den tredje decimalen, som vi alltså inte vill ha, hamnar till höger om decimalkommat och försvinner när vi gör INT(resultatet).

Genom att dividera återstoden med 100 får vi tillbaka decimalkommat på rätt ställe och två, korrekt avkortade, decimaler.

Puh! Det är nog lättare att göra denna operation än att förklara den. Hängde du med? Om inte finns bara ett råd: sälj din ABC80 och köp en ABC800. Där kan du få hela operationen utförd "gratis" med PRINT USING "\$\$. \$\$" M - fast då måste du vara säker på att du inte behöver fler heltals-siffror än du sätter ut "brädgårds-tecken" för till vänster om decimalpunkten.

Tangentbordsbuffertern

Nu återstår bara att förklara rad 120. Jag råkade ut för att trycka för tidigt, alltså innan det kommit något pip. Tangentbordet har en buffert som lagrar ett tecken, och därmed kom denna för tidiga tryckning att "ligga på lager" till nästa pip. Följaktligen fick jag tiden noll, och det blir en aning fuskigt.

Tangentbordsflaggan finns i adress 65013 på ABC80 och genom att nollställa den avlägsnas spåren av den för tidiga tryckningen. (Det går också bra med POKE 65060,0 som har samma verkan, men av en annan anledning.)

Så där, programmet är klart! Man måste avbryta med CTRL-C, såvida man inte utnyttjar de lägre bitarna i INP(56) för att definiera någon stopptangent. (Hemläxa)

Men vänta ett tag! I dessa tider blir en artikel om ABC80 inte komplett utan ett

Tillägg för ABC800-ägare

På ABC800-serien finns inte INP(56)-möjligheten, utan man får använda något annat. Dessutom fungerar klockan på ett annat sätt, varför programmet måste kompletteras med ett par speciella rutiner.

SYS(5,6,8)

Enligt handböckerna är SYS(5) en tangentbordsflagga. Det betyder här att SYS(5)<>0 ända till dess en tangent tryckts ned. Vid tangenttryckningen får SYS(5) värdet 128 som står kvar till dess man utför GET eller INPUT.

Om man inte behöver veta vilken tangent som tryckts (och det behöver man inte i programmet REAKTION) kan man alltså ersätta den aktuella raden med:

```
210 IF SYS(5) GET Key$ ELSE 210
```

Om man behöver veta vilken tangent som tryckts - man kanske skulle vilja avsluta med S i stället för med CTRL-C - använder man SYS(6). Den har egenskapen att återföra värdet för senast nedtryckta tangent till tangentbordsbuffertern, där den avläses med t ex GET.

```
Z=SYS(6) ! återför värdet av senaste tangent
GET Tangent$ ! avläs tangentbordsbuffertern
```

och sedan jobbar man vidare med värdet Tangent\$ t ex

```
IF Tangent$='S' THEN STOP
```

Observera att ordet END måste stå ensamt på en rad i BASIC II. Det är därför jag använder STOP här.

Klockan

Klockan i ABC800-serien är också litet annorlunda än hos ABC80. För det första ligger är de aktuella adresserna

```
-14 timme
-13 minut
-12 sekund
-11 femtionedels sekunder
```

Det är alltså -11 som rör sig fortlöpande (och bör avläsas först). Den går från 1 till 49 och lämnar "ett i minne" hos -12 när den kommer till 50.

Adressen -12 i sin tur går från 0 till 59 och lämnar ett i minne hos -13 vid 60. (På samma sätt räknar -13 upp till 59 minuter och -14 upp till 23 timmar och för den delen -15 till 31 dagar, -16 till 12 månader och -17 till 99 år. Allt det här

får
ABC
man
med
och
är
den
man
O
sig
seku
220

12
20
--
22
--
60

J
stälk
verk
ABC
versi
anna
mer
äver
unde

V
Al
INTE
teck
man
även
händ
grann
över
B
enda:

Pr

1
2

C
E
K
N
O
D
T
C
I
A
C

får man ut automatiskt med ;TIMES. I ABC806 finns en batteridriven klocka som man inte behöver ställa mer än en gång, medan man i ABC800 måste ställa klocka och datum efter varje kallstart. Hur det är med klockan i ABC802 vet jag inte - den tycks kunna gå litet hur som helst om man har otur.)

Om man för reaktionsprogrammet nöjer sig med att notera hela och delar av sekunder kan man skriva raderna 200 och 220 som nedan:

```
120 POKE 65506%,0%
200 POKE -12%,0%,0%
---
220 I=PEEK(-11%)/50+PEEK(-12%)
---
600 ; i, J, : ;USING "$$. $$" M
```

Jag har använt notationen PEEK(-11) i stället för PEEK(65525), eftersom det första verkar vara lättare att komma ihåg. På ABC80 bör man dels använda den positiva versionen och dels skriva den som heltal, annars både går det långsammare och tar mer plats. Jag vet inte om detta gäller även ABC800, men det kan vara ide att undersöka saken.

Varning för heltal

ABC800 har fördelen att kunna ställas i INTEGER-läge så att man slipper alla %-tecken när man skriver programmet. Har man otur skriver man alltså heltalsvariabler även där det inte skall vara några. Det hände mig när jag skulle konvertera programmet till ABC800. Jag blev förvånad över att få tiden noll, vad jag än gjorde!

Både I, P och M måste vara flyttal, endast J är heltal.

Bufferten, och PRINT USING

Rad 120 nollställer tangentbordsbufferten precis som i ABC80-programmet men det är en annan adress, och PRINT USING omnämndes tidigare i denna artikel. På min apparat kunde instruktionen USING inte användas på samma rad som ;I, J, - jag vet inte varför (har för mig att det har lyckats i andra sammanhang). I varje fall gick det bra med ett kolon emellan. Man kan också skriva PRINT USING på en särskild rad, men jag ville behålla likheten mellan programversionerna.

Om inte ABC80 fanns...

I ett program från början skrivet för ABC800 skulle jag troligen använda fler-radiga funktioner för att definiera procedurer, och dessutom långa variabelnamn, men här ville jag bara göra en enkel konvertering av ABC80-programmet. Ofta kan man skriva programmen så att de går att läsa och köra på både ABC80 och ABC800, men det går jag inte inte på nu.

Hur fort går det?

En sista något undrande anmärkning. När jag provar ABC800-rutinen får jag kortare reaktionstider än i ABC80-rutinen. Eftersom det är hägst tveksamt om en ABC800 kan ha ett sådant förändlande inflytande på min fysik (jag har förresten jobbat med en ABC80 försedd med Gejos RAM-minne och inladdad ABC800-tolk), måste det bero på mindre "spiltid" vid ställning och avläsning av klockan. Hur det hänger ihop med den saken överlämnas i vanlig ordning åt läsekretsen att försöka fundera ut.

<1384>
Sven Wickberg

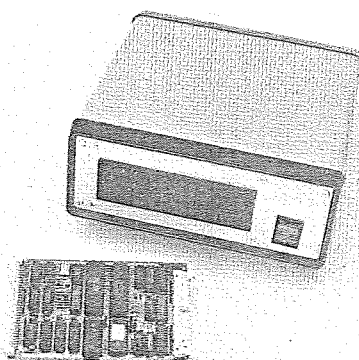
```
10 REM reaktion
100 RANDOMIZE
110 IF RND<.005 ; CHR$(7%); ELSE 110
120 POKE 65013%,0% : REM neutralisera f
    eltryck
200 POKE 65008%,255%,255%
210 IF INP(56%)<127% THEN 210
220 I=(PEEK(65008%) XOR 255%)/50+5.12*(
    PEEK(65009%) XOR 255%)
500 J=J+1 : REM antal försök
510 P=P+I : REM totaltid för försöken
520 M=P/J : REM medelvärde
600 ; I,J,INT((M*1000+5)/10)/100
700 GOTO 110
```

```
10 REM reaktion.800
100 RANDOMIZE
110 IF RND<.005 ; CHR$(7%); ELSE 110
120 POKE 65506%,0% : REM neutralisera f
    eltryck
200 POKE -12%,0%,0%
210 IF SYS(5%) GET W$ ELSE 210
220 I=PEEK(-11%)/50+PEEK(-12%)
500 J%=J%+1% : REM antal försök
510 P=P+I : REM totaltid för försöken
520 M=P/J% : REM medelvärde
600 ; I,J%, : ; USING "$$. $$" M
700 GOTO 110
```

RING 026- 14 24 64 75/1200
DATA, PRISER och ANNONSER

Prisgenombrott!

Prisras för Winchester:

12,5 MB: 12 500:- kr - 0,1 öre/byte
20 MB: 14 500:- kr - 0,0725 öre/byte

Du kan nu enkelt och billigt förse din ABC 800 eller 806 med en hårddisk på 12,5 Mb. Hårddisken levereras i en separat låda med XEBEC 1410 A kontrollkort och eget 65 W nätaggregat. Du placerar det medföljande s k host- adapter-kortet i din datorbuss och ansluter den 50-poliga flatkabeln till hårddiskenheten. Svårare än så är det inte!

Till BILD & DATAs hårddisk medföljer allt du behöver. Det ingår en färdigformaterad hårddisk BASF 6188 (12,5 Mb) med kontrollkort och strömförsörjningsaggregat i lådan. Hårddisken har halv standardhöjd. Det medföljer också host-adaptör-kort, kablage och

installationsmanual. (Inom kort kan vi också erbjuda hårddisk BASF 6188R (20 Mb).

Din dator innehåller den nödvändiga programvaran för att köra hårddisken om Du har UFO-DOS.

Moms tillkommer på samtliga priser.

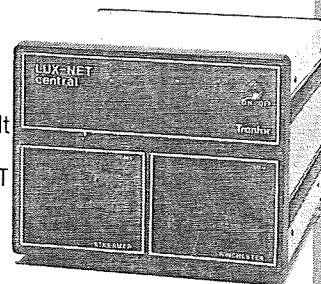
BILD & DATA

Oskarsgatan 1
802 23 GAVLE
Telefon 026/14 24 38

LUX-NET CENTRAL

DataStore 60/ LUX-NET

- Konstruerad för användning som centralt massminne (20 eller 60 Mbyte) i ett LUX-NET system.
- 20 Mbyte bandbackup (filorienterad).
- 640 k floppy (läsbar) för programladdning.
- 15 positioners bakplan för utbyggnad med tex centrala kommunikationskort.
- Extra fläckkyld för kontinuerlig drift.

Såls hos din lokala ABC-återförsäljare.

Tranfor

— Tillverkare av massminnen till ABC-datorerna sedan 7 år! —

TRANFOR DATA AB · SOLLENTUNAVÄGEN 225 · BOX 227 · 191 23 SOLLENTUNA
TELEFON 08-96 01 80 · TELEX 15332 TRANFOR S

Möte Medforum

(Text 1466) Bengt Holgersson <559>
Ärende: Extriminne till ABC80 med 64k enligt MIKRODATORN
Kort beskrivning hur man kan bygga ut sin ABC80 med 64k till multiplar av 64k. (128k, 192k, 256k o.s.v.)
Beskrivning av grundutbyggnaden finns i tidningen MIKRODATORN.(Nr.19,10 -83 och Nr1 -84)
OBS!!! DETTA ÄR INGET FÖR PERSONER UTAN PRAKTISKA KUNSKAPER OM HUR EN MIKROPROCESSOR ARBETAR.
Principen för expanderingen är att löda på fler RAM-kapslar ovanpå de redan existerande. (Piggybacking)
De enda stift på RAM-kapslarna som skall kopplas annorlunda är:

RAS (Row Address Strobe)
Klockar in ena halvan av adressen

CAS (Column Address Strobe)
Klockar in andra halvan av adressen

För varje ny bank med 64k behövs:
1st 74LS10
8st 4164 (Obs, måste vara varianten med 7-bit refreshadress)

Se bild längre ned.

Adressavkodningen av de nya bankerna görs lämpligen av ett bipolärt prom i likhet med tidigare. Man får då stor frihet att skraddarvisa vissa banker för speciella funktioner. (CP/M,BASICII,RAMDISK el.dy) Att bygga en programmeringsenhet för bipolära prom kan man göra ganska enkelt med hjälp av databladet över prommen. I övrigt är det kanske inte lämpligt att använda OUT7 som utrop för banksvitchningen eftersom denna är fullständig avkodad.
M.v.h Bengt H

(Text 1472) Anders Olsson <1019>
Ärende: Extriminne till ABC80 med 64k enligt MIKRODATORN
Tack, Bengt! Du har utan att veta om det gett mig lösningen på något som jag har grunnat på i ett par år, nämligen 4164 MÅSTE VARA VARIANTEN MED 7-BIT REFRESH
Jag har klurat o klurat på den där beskrivningen i Mikrodatorn och det enda jag har kommit på är att den rent teoretiskt aldrig skulle kunna fungera. Mina 4164or har 8-bits refresh. Jag gjorde en egen konstruktion med ett litet krets-kort som lade till den 8:e biten.
Vad har 4164:or med 7-bits refresh för fabrikat / beteckning?

(Text 1476) Leif Andersson <155>
Ärende: SNABBFORMATTERING
Kan någon tipsa om ett prg som formatterar disketter utan att man varje gång behöver svara på alla frågor.Har ett svagt minne att det skall finnas någonstans,vad heter det i så fall?

(Text 1479) Jörgen Gustavsson <3528>
Ärende: SNABBFORMATTERING
Det finns ett program på sista eller nästa sista kassetten som heter FORM (tror jag). Visserligen frågar programmet, men om du inte vill svara på frågor är det lätt att ändra programmet. Att programmet är lätt att ändra beror på att det är gjort i basic och inte körs under CMDINT. Börje Gustavsson har visst svängt ihop programmet.

(Text 1484) Gunnar Forssell <1631>
Ärende: Ram-disk
För alla er glada som har byggt ut ABC'n med 64k med hjälp av Mikrodatorn så har jag modifierat den ram-diskrutin som har funnits här på monitorn lite. Den funkar som ABC802's ram-disk.
Jag ska lägga in den nu, få se om jag klarar av det med TERM100...

(Text 1489) Gunnar Forssell <1631>
Ärende: Extriminne till ABC80 med 64k enligt MIKRODATORN
Brå beskrivning! Jag har ett par frågor dock.
Kan du göra prommar enligt specar? jag skulle vilja ha bankar om 32k vardera där det är de nedre 32k'na som berörs.
Hur fixar man CS-signalen? Via prommet? Kan inte du skriva lite mer utförligt hur man gör? Visa hur man gör en komplett 64k extra sats alltså?

(Text 1494) Bengt Holgersson <559>
Ärende: Extriminne till ABC80 med 64k enligt MIKRODATORN
De flesta japanska varianter av 4164 har 7 bit refreshadress. Det enda jag har stött på med 8-bit adress är Siemens. Men det finns säkert flera. Det säkraste är att fråga INNAN man köper dem. Man kan få 150ns 4164:or för ca 10 kr. st:
M.v.h Bengt H

(Text 1496) Bengt Holgersson <559>
Ärende: ADRESSAVKODNING MED BIPOLÄRA PROM
Vi kan ta ett exempel som gäller alla nämligen ABC80:s ursprungliga adressavkodning. Detta görs i ett bipolärt PROM som sitter i position E7 och har beteckningen ABC80/13
Man bör nog ha ett schema över datorn för att hänga med riktigt. (Sno er och skaffa en servicemanual innan de tar slut.)
Nåväl, i denna kan man se att detta prom har storleken 256 x 4 vilket betyder att man har 256 celler om 4 bitar vardera. För att kunna adressera dessa 256 celler behövs 8 ledningar varav 6 stycken är kopplade till CPU:ns 6 övre adressbitar. Detta betyder att man kan få ut en valfri 4-bit kod för varje 1k-block av processorns adressområde.
De resterande 2 inbitarna är kopplade till två byglingar för att kunna välja en av 4 minneskarter.(0-3) Normalt har dessa värdena 1 resp. 0 vilket medför att minneskarta 1 är vald. De 4 utbitarna används sedan för att välja 1 av 4 typer av minne:

BIT 0 Externt minne Aktiv låg Internt ROM
BIT 1 Aktiv låg Bildminne
BIT 2 Aktiv hög Internt RAM
BIT 3 Aktiv låg Internt RAM

Eftersom man bara vill ha 1 typ av minne inkopplat åt gången så får vi följande koder för de olika typerna av minne.
Intern RAM 0011 = 3 (Hexadecimalt)

Bildminne 1111 = F " " "
Externt minne 1010 = A " " "
Intern ROM 1001 = 9 " " "
Om vi sedan tittar på innehållt i prommet (ABC80/13) så kan ni försöka gissa vad konstruktören har haft i tankarna.

```

000 AAAAAAAAAAAAAAAAAA !MINNESKARTA 0
010 AAAAAAAAAAAAAAAAAA !
020 AAAAAAAAAAAAAAAAAA !
030 3333333333333333 !
040 9999999999999999 !MINNESKARTA 1
050 AAAAAAAAAAAAAAAAAA !
060 AAAAAAAAAAAAAAAAAA !
070 3333333333333333 !
080 9999999999999999 !MINNESKARTA 2
090 9999999999999999 !
0A0 AAAAAAAAAAAAAAAAAA !
0B0 3333333333333333 !
0C0 9999999999999999 !MINNESKARTA 3
0D0 AAAAAAAAAAAAAAAAAA !
0E0 AAAAAAAAAAAAAAAAAA !
0F0 3333333333333333 !
    
```

M.v.h Bengt H

(Text 1507) Lennart Einarsson <6554>
Ärende: FÖR LÅNG RAD...
Jag har ett program som är sparad på kasset, det är inkört med 'LIST' kommando. Och det är en rad i programmet som har mer än 120tkn. Jag är väldigt intresserad av att få igång den filen igen men jag lyckas inget vidare. Det enda jag kan åstadkomma är ERR 20. Men jag har för mig att man kan poka maskinen till att inte bry sig om sådana bagateller. Problemet är, vilken adress är det.
H E L P ... M E !!

(Text 1509) Gunnar Forssell <1631>
Ärende: FÖR LÅNG RAD...
Jag har för mig att det finns ett pgm, 'ERR20FIX' eller något dityt, som gör det du vill. Det är inte bara att poka!

(Text 1511) Kent Berggren <6019>
Ärende: LÅNGRAD.BAC
Ligger i KAS/K17
Den räddar för långa rader.

(Text 1517) Arne Hartelius * <2731>
Ärende: FÖR LÅNG RAD...
Använd FILOMV .BAC - CAS 2 eller LÅNGRAD .BAC - CAS 17 eller TED .BAC - ABC/EDITORER

(Text 1542) Bo Kullmar * <1789>
Ärende: Tangenter till ABC80
Enligt Kjell Svensson (som fn saknar modem) så säljer Björnshems (återförsäljare i Sthlm) lösa tangenter till ABC80. Luxor säljer bara hela tangentbord och det blir dyrtare.

(Text 1555) Anders Johnson <6001>
Ärende: 16K extra RAM som självbyggs
Det finns en beskrivning för utbyggnad av ABC80:s RAM till 64K i Mikrodatorn nr 9 1983. Finns det någonstans en motsvarande beskrivning för utbyggnad med bara 16K extra, dvs motsvarande div. tillsatser som finns till salu hos olika firmor? Jag tycker det är för dyrt med ca 600:- plus moms för en inbyggnadsats för 16K extra. Det är, tror jag, ungefär vad den billigaste kostar.

(Text 1561) Gunnar Faith-Ell * <2733>
Ärende: 16K extra RAM som självbyggs
Ja, det finns det i nummer 7,1982, den beskrivningen är faktiskt fungera utan ett antal uppdateringar i senare nummer.

(Text 1562) Kent Berggren <6019>
Ärende: 16K extra RAM som självbyggs
Jag tror att det är den jag har byggt efter. Funkar ganska bra, men inte om du har GEJEs ramfloppa.

Inlägg 1563 är raderat.
Inlägg 1564 är raderat.

(Text 1568) Anders Johnson <4001>
Ärende: Bildskärm/TV/TKN80
Skall skaffa en bildskärm för 80-teckens ABC80.
Duger en svartvit TV till detta? Jag syftar på billiga 12-tumsapparater som finns till salu lite varstans. Om videobandbredden är för liten, brukar det då vara enkelt att öka den genom något smärre ingrepp (såsom är fallet med originalskärmen för ABC80)? Det vore intressant att se åsikten hos någon som har personlig erfarenhet.

(Text 1569) Arne Hartelius * <2731>
Ärende: Bildskärm/TV/TKN80
Jag borde vara den sista att yttra mig om hårdvarusidan, men vad jag vet ligger det till så här:
En vanlig TV ritar 625 linjer och börjar sen om med första linjen. Detta görs under en viss tidsenhet. (25 ggr / sek) ?
En monitor ritar 312 linjer under samma tidsenhet, men gör det i gengäld 2 ggr. Detta för att få en flimmerfri bild.
Så en monitor borde väl alltid vara att föredra. Men jag kanske har missuppfattat det hela.

(Text 1239) Stefan Persson <1980>
Ärende: VAD KÖR NI PÅ?!!
För dem som har möjlighet och intresse/fallenhet att utveckla program till ABC80 med 32 K och 40/80 tecken, så får man väl utgå från att en större del av klubbmedlemmarna fortfarande nyttjar denna utrustning? Sven Wickberg har ju t ex jagat trojänarens lov flera gånger, och jag har inget tanken på att byta. Hur är det med de andra i klubben? Av inlägg i bladet att döma finns det fortfarande många "entusiaster" kvar.

(Text 1240) Göran Westlund <5976>
Ärende: VAD KÖR NI PÅ?!!
Kanske kan ABC800/802/806 så småningom bli "hobbymaskin"? Det finns ju väldigt många maskiner ute (jag har hört om kring 50 000, kan det vara sant?). De flest av dessa har väl anskaffats för "yrkesmässigt" bruk. Då kommer de också antagligen att fungera länge än efter det att företaget bytt. Jag vet t ex att ett stort antal statliga myndigheter är på väg att byta till större maskiner. Så det borde bli en marknad för billiga begagnade 800-system. Kanske kunde klubben med hjälp av Luxor bevaka detta? Hellre borde ju dessa dyrgrägar spridas till glada amatörer (t ex f d ABC80-ägare) än hamna i sopen.

Sen är man ju väldigt spänd på hur 800an ska vidareutvecklas. "Den får väl själv dö" hävdade en "Nokia-närstående person" som jag talade med nyligen. Han menade att Nokia inte kunde ha plats för två olika PC-system inom sin produktion. Luxor kanske i framtiden får ägna sig åt att tillverka Nokias PC? Men Nokia-PC:n är ju en vanlig, charmlös MS-DOS-maskin. Vad jag ser framemot är några nya 800-modeller, t ex "804" - en prisbillig 802-variant med 3" disketter (paketpris 8000 med ORDIII, Kalkyl och registerprogram i paketet, ässå en hyfsad skrivare för 1500 därtill, om man vill ha), samt en "808", en 806a med monokrom grafik samt 20 Mbyte halvhöjds winchester inbyggd, i kompakt utförande. Förslagsvis till ett pris av ca 12000:-. Och en "810", lika 808 men med nätmöjlighet integrerad. Är det någon som vet Luxors policy? Tar 1600 och 9000 alltså intresse nu, eller kommer 800an att leva vidare?

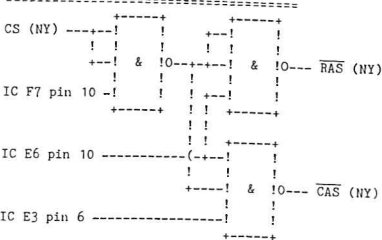
(Text 1347) Patric Ljung <5455>
Ärende: Kopieringskydd
I Bladet nr 3 1985 står det på sid 50 om kopieringskydd. Man skulle alltså sticka hål på skivan och sedan kolla om det går att läsa sabbad sektor och skriva på den. Detta är inte allt för bra, då läshuvudet kan skadas om skivan är deformationad. Vidare kan man väl sätta på skyddstejpen vilket innebär att man inte kan skriva, eller? Om man då sätter på en skyddstejp, kan man inte skriva och skyddet blir meningslöst om man sätter tejp på skivan (även original). Stämmer inte detta???

(Text 1348) Kent Berggren <6019>
Ärende: Kopieringskydd
Du har missuppfattat det hela. Det är frågan om illegalkopiering.
(Text 1350) Benny Löfgren * <2615>
Ärende: Kopieringskydd
Jag tror inte att förslaget innebär någon skrivning, det räcker väl att konstatera ifall skivan går att läsa, eller hur? Vad beträffar skador på läshuvudet så finns det bot för det också, dock inte med så enkla medel som ett nålstick... Det har nämligen i USA utvecklats utrustning för att "brännmärka" skivor med laser, man bränner ett litet, litet hål i skivan, och detta hål ger samma effekt som ovan nämnda nålstick.

(Text 1353) Patric Ljung <5455>
Ärende: Kopieringskydd
Att man brännmärker skivor med laser visste jag, och att nälmärkning är litet riskabelt med tanke på läshuvudet. Dessutom syns det ju, borde i alla fall synas, att man petat hål. Så det borde ju inte vara en omöjlighet att "pricka" in samma sektor, eller? Om man är litet exakt av sig så, Moss / Patric

(Text 1379) Bo Kullmar * <1789>
Ärende: Försäljning av adresser ur medlemsregistret
Vi säljer i bland adresser ur registret enligt styrelsebeslut 1984 så är kostnaden 500 kronor i engångsavgift och 2 kronor per etikett. Detta har Berit Gustavii själv rätt att avtala med "kunder" om. I tevsamma fall hänvisar hon till mig eller styrelsen enligt nämnda beslut.

SCHEMA ÖVER INKOPPLINGEN AV RAS OCH CAS

BASICen. Du kan skriva direkt UFORTH-program med en vanlig texteditor (TV t ex) och sedan ladda in den i UFORTHen eller skriva den direkt i UFORTHen. Ord för hantering av textfiler (OPEN, PREPARE etc) finns naturligtvis. UFORTHen klarar att göra lite grafikanimation om än inte så snabbt som SPRITE-paketet som kom på någon kassett. Om jag ska lägga in UFORTHen vill jag också lägga in hela dokumentationen och dessa filer är inte riktigt klara. En manual (25 sidor) finns dock.

(Text 76) Magnus Bodin <4304>
Ärende: FORTH-83

Sven Östberg gick tyvärr bort i Augusti, vilket innebar att en av våra mesta FORTH-programmerare i klubben även lämnade oss. Som alltid måste man ta nya tag då något sorgligt händer, och trots det låta ens vanliga liv gå sin gilla gång. FORTH-83 var ju ett av Svens stora projekt, att implementera, göra om skärmar (anpassning) till FIG-FORTH. Jag skulle gärna vilja återuppta Svens arbete där han slutade, då på en ABC-maskin, helst ABC806. Anpassning skulle då ske till '800-doset så att man inte skulle vara bunden till UFD-dos. Man skulle då även ha möjligheten att köra på nätverk typ CATNET el ("LYX-NET"). Är det någon som har tillgång till en FORTH-83, eller vet var Svens arbete tog vägen? Tacksam för svar här, inom kort. PS. FORTH är något som angår oss alla! Magiska hälsningar Magnus

(Text 84) Ulf Dahlen <2422>
Ärende: FORTH med kassett? Jodå, "on it's way"...

Mitt lilla skötebarn UFORTH går hur bra som helst att köra på ett kassettsystem eftersom begreppet "screener" inte finns (ställer annars till problem då det kräver direktåtkomst av enskilda block på "lagringsmediet").

Förhoppningsvis lagom till jul eller nyår ska jag ta mig samman och skicka in eländet så får vi se vad du tycker om den. Hälsningar Ulf

(Text 86) Gerry Eriksson <4842>
Ärende: CASE definition
Är det någon som vet var man kan få tag på CASE screenen som används i editorn som finns i FORTH-bibl. Den har varit publicerad i ABC-bladet, men saknar det nummert. Finns den på någon kasset eller så?
Hälsningar Gerry

(Text 87) Magnus Bodin <4304>
Ärende: CASE definition
Nej, inte på någon kasset tyvärr.

```
: CASE ?COMP CSP ' !CSP 4 ; IMMEDIATE
: OF 4 ?PAIRS COMPILE OVER COMPILE =
  COMPILE OBRANCH HERE 0 , COMPILE
  DROP 5 ; IMMEDIATE
: ENDOF 5 ?PAIRS COMPILE BRANCH HERE 0 ,
  SWAP 2 ?COMPILEA THEN 4 ;
  IMMEDIATE
: ENDCASE 4 ?PAIRS COMPILE DROP BEGIN
  SP ' CSP ' = 0= WHILE 2
  ?COMPILEA THEN REPEAT CSP ! ;
  IMMEDIATE
```

Denna rutin hittad i Discover FORTH

(Text 89) Magnus Bodin <4304>
Ärende: CASE, igen...

Oooppps, igen... Denna gången lite rejälare. (Det var en stund sedan jag använde ON) Snackade helt i nattmössan för en kvart sen!

Så här används ON som förresten heter ON: (med kolon). ON: <namn> <ord0> <ord1> <ord2> .. <ordx> ;

Då definieras ordet <namn>. När man sedan utför <namn> så här: <n> <namn> så utförs <ord0> om n=0, <ord1> om n=1 osv. Så ja, denna gången var det helt rätt, jag kollade just. Skillnaden mellan CASE och ON: blev nu ytterligare en: ON: används för att definiera ett ord som i sin tur är "vektoriserat". CASE väljer inne i ett ord vad som skall ske. Föredrar CASE själv, faktiskt. Magiska hälsningar Magnus :-)

(Text 90) Bo Kullmar * <1789>
Fråga: MVPFORTH.DOC's ursprung
Det är Robert Claeson, Boden. Han sökte och fick projektbidrag för att utveckla en MVPFORTH till ABC80. Själva Forthen var inte i textformat så jag lade inte in den. Sen har inget hänt med programvaran alls. Sven Östberg skulle låna en ABC80 och titta på den, men han gick som bekant bort och sedan dess är det ingen som har intresserat sig för den eller Forth som sådant.

(Text 93) Magnus Bodin <4304>

Ärende: multi-WHILE
Bland kan det vara praktiskt att använda flera WHILE inom samma 'BEGIN...REPEAT'-slinga. Om nu inte Din FORTH klarar detta (Den FORTH som klubben distribuerat klarar det INTE.) så kommer här en omdefiniering av REPEAT och WHILE. OBS! REPEAT måste omdefinieras före WHILE, eftersom REPEAT använder sig av WHILE vid omdefinieringen.

```
( MultiWHILE 3 Dec 85 Magnus Bodin )
: REPEAT ?COMPILEA AGAIN DUP 4
  ?PAIRS BEGIN DUP 4 =
  WHILE 2 - ?COMPILEA ENDIF
  REPEAT ; IMMEDIATE
: WHILE ?COMPILEA IF 2+ SWAP ;
  IMMEDIATE
```

Så här använder man flera WHILE:

```
BEGIN
<chuvudförljd>
<flagga$1 lämnas på stacken>
WHILE
<förljd$1>
<flagga$2 lämnas på stacken>
WHILE
<förljd$2>
.
.
<flagga$x lämnas på stacken>
WHILE
<förljd$x>
REPEAT
```

Först utförs <chuvudförljd>.

Om flagga\$1 är sann, utförs <förljd\$1>, annars fortsätter exekvering efter REPEAT. Om flagga\$2 är sann, utförs <förljd\$2>, annars fortsätter exekvering efter REPEAT. Om flagga\$x är sann, utförs <förljd\$x>, annars fortsätter exekvering efter REPEAT. Lycka till, FORTH är något som angår oss alla!
Magiska hälsningar Magnus

(Text 98) Magnus Bodin <4304>

Ärende: DO .. WHILE .. LOOP
WHILE kunde behövas i en loop också, eftersom man ofta gör test i loopar, typ <flagga> IF LEAVE THEN etc. Med denna omdefiniering av LOOP, kan WHILE användas inom DO .. LOOP, och kommer då att låta "LOOP" motsvara "REPEAT", se här:

```
10 0 DO
  ." Tryck <CR>"
  KEY 13 = 0=
  WHILE
  ." ... fel!"
  LOOP
  ." Tio felslag, eller rätt."
```

Ovanstående (om det kompileras i en kolon-definition) kommer att skriva ut texten "Tryck <CR>", testa en tangent, om det är ett <CR> skrivs texten "Tio .." ut, annars skrivs "... fel!" ut. Denna loop genomlöps ånyo om sann flagg lämnats före WHILE, tills loopindexet=10 förstås. Här kommer omdefinitionen: (OBS! Omdefinieringen av REPEAT & WHILE i inlägg 93, krävs. Givetvis medför detta att man även kan använda flera WHILE inom samma DO .. LOOP, snurriga?)

```
( DO - WHILE - LOOP 4 Dec 85 )
: (LOOP2) R> R> 2DROP DROP ;
: LOOP
  ?COMPILEA LOOP
  BEGIN DUP 4 =
  WHILE 2 - ?COMPILEA ENDIF
  REPEAT COMPILE (LOOP2) ;
  IMMEDIATE
```

Magiska hälsningar Magnus

(Text 107) Magnus Bodin <4304>

Ärende: multi-WHILE
Nu kan man ju snabbt och enkelt definiera två ord till, nu när loop är omdefinierad. IFLOOP & LOOPUNTIL
IFLOOP används sålunda:
10 0 DO
<förljd>
.

<flagga lämnas på stacken>
IFLOOP
Om flaggan=true, och loopindexet<10 så genomlöps loopen igen. LOOPUNTIL gör motsatsen:
10 0 DO
<förljd>
.

<flagga lämnas på stacken>
LOOPUNTIL
Om flaggan=false, och loopindex<10 så genomlöps loopen igen. Simpla ord, som alltså kräver att WHILE och LOOP omdefinieras, enligt tidigare inlägg:
: IFLOOP ?COMPILEA WHILE
 ?COMPILEA LOOP ; IMMEDIATE
: LOOPUNTIL COMPILE 0=
 ?COMPILEA IFLOOP ;
 IMMEDIATE

(OBS. FIG-FORTH)

Magiska hälsningar Magnus :-)

(Text 122) Magnus Bodin <4304>

Ärende: FORTH vs ALGOL-språk
Man kan se skillnaden i den här liknelsen: Om vi ser språken som restauranter så kan följande skillnader visas: När vi befinner oss i Pascal-restauranten, behandlas vi som en gäst. Det finns ett antal reserverade (bord som vi ABSOLUT INTE får gåtvis oss vid eller ändra på. Vi får däremot lägga till nya bord, göra långbord, om vi skulle ha med oss ett stort sällskap (program). Meny (kommandolistan) är bestämd av köksmästare och tillika restauranthefen, Niklaus Wirth. Det finns givetvis a la carte, där man kan välja egna rätter (procedurer), men dock inte hela meny (kontrollstrukturer, typ WHILE, REPEAT, FOR, osv)...

I FORTH-restauranten är vi själva restauranthefer. Bjuder vi in ett stort sällskap så kan vi givetvis anpassa de reserverade (bordet efter detta. Skulle vi vilja komponera någon rätt med nytt recept, så att förändringar måste ske under själva tillagningen (kompileringen) kan vi givetvis göra detta. Här har vi ingen köksmästare som styr oss. Charles Moore, mannen som grundade restauranter-kedjan lämnade bara en grund att stå på. Om sedan restauranten skall kunna servera fisk, skaldjur, sniglar (flyttal, strängar etc.) skall kunnas läggas till samt dras ifrån allt efter restauranthefens behov. Om restauranthefen tycker att han vill utvidga sin restauranter, så att den kan ta emot flera sällskap på en gång, även fast Moore inte tänkte på det i början, (multitasking) så kan han givetvis göra detta. Vad lär vi oss av detta?

Jo att FORTH-restauranterna borde vara mer utbredda än Pascal-dito. Varför åter inte en vanlig programmerare på FORTH-kedjans restauranger vanligtvis?

* FORTH-kedjans restauranger verkar ha trögare entreddörar, och låta programmerare stannar ofta i vestibulen eftersom entreddörren trötter ut dem.

* Man måste tänka på ett annat sätt när man åter hos FORTH's restauranter, (postfix, omvänd polsk not. (RPN) detta skrämmar flera programmerare. - Va? Skall jag behöva tänka annorlunda för att kunna äta?

* Inte tillräckligt många FORTH-gourmeer har funnits som kan visa upp vad FORTH

Så: egentligen har att erbjuda. Nästa gång du är hungrig, testa en FORTH-restauranter i stället för en Pascal-dito!
En nöjd köksmästare

(Text 123) Magnus Bodin <4304>

Ärende: Mikrodatoren 5/85 s.53
Citerar här en artikel av Lars-Erik Svahn, för att ytterligare klargöra vad FORTH är för något och varför man bör ta sig en extra titt på språket.

"FORTH är komplett som system. Det ger full kontroll över datorn och dess periferenheter, samtidigt som det rymmer alla de möjligheter till strukturerad programmering som krävs av ett modern högnivå-språk."
"FORTH är generellt. Det som gör FORTH så generellt, är dess många och lättanvända utbyggnadsmekanismer."
"Han kan t o m ändra syntaxen i redan färdiga konstruktioner."
"Som framgått är FORTH ett komplicerande språk, men också ett tolkande."
"Aven kompilersprocessen är dialogbetonad och helt avdramatiserad."
"... kompilerad Pascalkod är åtminstone dubbelt så långsam."
"Har då medaljen ingen baksida?"
"Sant är att FORTH kan vara motsträvt i början."

"Efter en rimlig tids träning inser man att 'allt' kan göras i FORTH, och i regel på ett elegant sätt."
"I datormiljö är det tvärtom postfix notation som är enkel och naturlig."
"Desutom är postfix notation smart, man behöver t ex aldrig använda några parenteser."

"Den som vill lära sig FORTH skall absolut läsa de böcker som Leo Brodie på FORTH Inc. har skrivit:
"Starting FORTH" och "Thinking FORTH."

"Programspråket FORTH tillhör inte något av de enkla språken att lära sig, men det är resursrikt och har den fördelen att när man väl kan det så går det mycket snabbt att programmera med FORTH."
"FORTH är framtidens språk, så GO FORTH!"
En nöjd köksmästare lagade ännu en måltid..

ABC-datorer o dyl.

2 st beg. ABC 806 datorer	7.800:- /st
3 st beg. ABC 800/m -"	4.500:- /st
1 st beg. ABC 802 -"	5.500:- /st
5 st beg. ABC 811 f.monitör	1.000:- /st
2 st beg. ABC 55 T.bord	1.600:- /st
1 st beg. ABC 77 T.bord	2.600:- /st
1 st NY ABC 830 m. kont.	5.200:- /st
1 st beg. ABC 832 m. kont.	7.000:- /st
1 st beg. BIDA 55/96 -"	7.000:- /st

128K Ram kort	1.500:-
80 Tkn kort till 800	1.000:-
HR kort till d:o	1.200:-
Floppykort gamla mod.	1.300:-
Floppykort Nya mod.	2.200:-
CAT/Net kort (1st)	1.000:-
Winchester ST 506 5Mb	1.200:-
Winchester ST 406 5Mb	1.500:-

Alla priser exkl. moms.

Oskarsgatan 1
803 23 GÄVLE
Tel 026-14 24 38

En billig talsyntes

Jag tänker berätta lite hur man i ABC80 kan digitalisera ljud med en mycket enkel och billig hårdvara. Återgivning av ljudet kan sedan ske helt utan extra hårdvara med denna metod.

Bakgrund

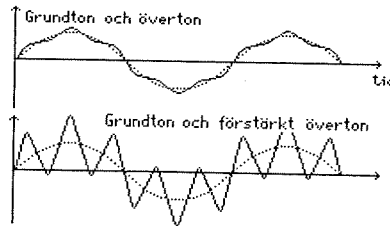
I begynnelsen upptäcktes att om man spelar en vanlig ljudkassett i ABC80s bandspelare så hördes ljudet på bandet, visserligen med stark distortion, men hörbart. Då det är möjligt att från programvara känna av kassettporten samt styra högtalaren så infann sig tanken att lagra ljudet digitalt och efteråt spela upp det. Försök visade att det inte gick så bra. På kassettporten kan programmet bara känna om signalen skiftar från plus till minus eller tvärtom (flankdetektering). Polariteten, om signalen ligger på plus eller minus, kan inte kännas av. V24 porten däremot kan känna polariteten.

I början av projektet tänkte jag att det skulle krävas lite hårdvara både för att digitalisera ljudet och för att bilda en analog signal när ljudet återges, men när jag läst en artikel i BYTE (februari 1981 sid 36-43) så tänkte jag att det borde vara möjligt att återge ljudet i ABC80s inbyggda högtalare. Det visade sig vara riktigt, hårdvara behövs bara vid 'inspelningen'. Att återge ljudet utan extra hårdvara ger möjlighet att distribuera ljudet till alla som har en ABC80. (t ex RULLE.BAS på kassett \$17).

Digitalisera ljudet

Ett ljud (t ex ett vokalljud eller ett instrument) kan beskrivas som ett antal överlagrade sinusvågor (grundton och övertoner). För att tal ska kunna återges så måste både grundtoner och övertoner i ljudet återskapas, annars blir inte talet förstärkt.

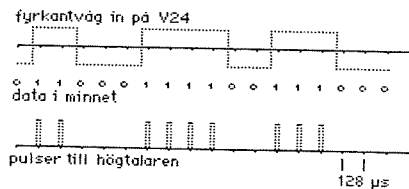
För att digitalisera ljudet så samplar man (känner av) ljudet, i det här fallet, 7812 gånger per sekund. Vid varje sampel lagras bara en bit information; 1 om signalen är positiv och 0 om den är negativ. Den här metoden gör i praktiken fyrkantvåg av ljudet. Grundtonen i ljudet ger den huvudsakliga formen på fyrkantvågen och information om övertonerna försvinner. Detta åtgärdas genom att förstärka övertonerna mer än grundtonen och låta övertonerna göra att signalen växlar polaritet flera gånger under en period. Ett filter får derivera (eller differentiera) den ursprungliga signalen.

Återge ljudet

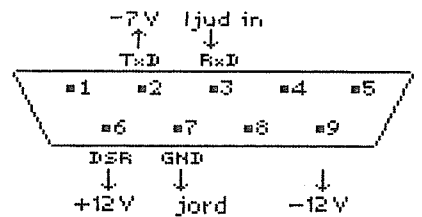
När ljudet ska återges är det viktigt att bitarna som representerar ljudet matas ut i precis samma takt som de samplats, även nu 7812 gånger/s. Om man låter en etta ge en fast positiv spänning och noll en negativ så borde utsignalen, som nu liknar fyrkantvåg, integreras i ett filter innan den går till högtalaren (för att kompensera deriveringen vid digitaliseringen). Detta är dock inte nödvändigt för att förstå talet och vi kommer inte heller göra det. På grund av egenheter i ABC80s ljudkrets så kan man inte mata ut den fyrkantvåg som bitarna representerar utan ljudet måste huggas upp i korta pulser, egentligen en puls (eller spik) per bit som är ettställd. I nyare ABC80 med högtalaren i separat nätdel blir ljudet ganska svagt och dåligt, ev. kan det förbättras med utmatning på längre pulser.

Anledningen till att jag valt samplingsfrekvensen 7812 är att PIO:n kan programmeras att ge interrupt så ofta, det ger en tillräckligt exakt tidbas.

Hårdvara

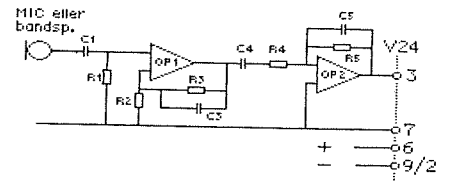
Filtret som används vid 'inspelning' består av två Op-förstärkare och några motstånd och kondensatorer. Op-förstärkarna tar matningsspänning från V24 kontakten pinne 6 och 6 (eller 9) och den förstärkta och filtrerade signalen går in på V24 kontakten pinne 3. OBS! För att matningsspänningen ska bli rätt måste man först göra OUT 58,INP(58) OR 8 (sätta pinne 2 låg=-7V) innan man kopplar in förstärkaren/filtret. V24an ger med denna koppling -7V och +12V, inte direkt balanserat men det gör nog inget. Alternativt kan minusspänning tas från pinne 9 (-12V) vilket borde minst lika bra (men jag har ingen V24 sladd med pinne 9 ansluten).

Förutom att derivera signalen så måste filtret ta bort frekvenskomponenter över ca 3500 Hz annars kommer höga frekvenser att återges felaktigt. De skulle samplas mindre än 2 gånger per period och data kan misstolkas som en annan, lägre, frekvens.

Kondensatorn före första steget fungerar både som isolator för likström och som filter för lågfrekvent brum.

Förstärkningen i filtret kan få vara så stor att förstärkarna bottenar. Efter förstärkaren/filtret är vi bara intresserade av om signalen är positiv eller negativ, inte amplituden på signalen. ABC80 tillåter att signaler till V24an är +/- 30V (volt). En signal som är över 3V registreras som en nolla (0) och signaler under 0V registreras som etta (1). Mellan 0V och 3V är hysteres, dvs. en nolla eller etta ligger kvar tills signalen går över endera gränsen. V24an blir alltså en nollgenomgångsdetektor och hysteresen gör att bakgrundsbrus inte behöver höras, små variationer kring 0V ger inget utslag.

- R1=150 kohm
- R2=1.2 kohm
- R3=56 kohm
- R4=1.8 kohm
- R5=39 kohm
- C3=1.0 nF
- C4=47 nF
- C5=1.0 nF

LJUD2.TXT

```

;-----
;86-02-11
;DAVID ANDERSSON <5201>
;ASSEMBLER RUTINER FÖR ATT SPELA IN
;OCH ÅTERGE LJUD.
;-----
PRGADR: EQU 61440 ;PROGRAMMET PLACERAS UNDER STACKEN -
;DET MÅSTE VARA PÅ EN JÄMN PAGE-ADDRESS
HI: EQU .HIGH.PRGADR ;HÖGA BYTEN AV ADRESSEN
SADDR: EQU 51200 ;STARTADDRESS FÖR LJUD-DATA (16K RAM)
EADDR: EQU PRGADR-1 ;SISTA ADRESS FÖR LJUD-DATA
;-----
; PROGRAMMET BÖRJAR HÄR
ORG PRGADR
JP START ;CALL(PRGADR) SPELA IN LJUD
JP PLAY ;CALL(PRGADR+3) SPELA UP LJUD
; VARIABLER
BYTE: DEFB 0 ;SHIFTA IN/UT EN BYTE
COUNT: DEFB 8 ;RÄKNAR 8 BITAR I EN BYTE
ADDR: DEFW 0 ;ADRESS TILL LJUD-DATA
; INTERRUPT VEKTORER
ORG PRGADR+52 ;NORMAL I-VEKTOR I PIO:N
SINT: DEFW SINT1 ;STROBE INTERRUPT (SÄTTS VID INITIERING)
DEFW 1428 ;CASSETT INTERRUPT
;-----
; RUTINER SOM ANROPAS FRÅN BASIC
; SPELA IN LJUD
; ANROPAS FRÅN BASIC, AVBRYTS MED <RETURN>
; <MELLANSLAG> ÅTERSTARTAR INSPELNING
START: LD A,8
LD (COUNT),A ;INITIERA VARIABEL
LD HL,EADDR
LD (ADDR),HL ;SÄTT SLUTADDRESS FÖR INSPELNING -
;INSPELNING SKER DÅ INTE FÖRENS -
;SPACE TRYCKS NER
LD HL,SINT1 ;INTERUPT FÖR INSPELNING
LD (SINT),HL ;SÄTT INTERUPTRUTIN 1
CALL INITI ;INITIERA PIO-INTERUPT
RECORD: IN A,(56) ;TESTA TANGENTBORDET
CP 13+128 ;<RETURN>
JR Z,EXITI ;TERMINERA INTERRUPT OM RETURN
CP 32+128 ;<SPACE>
JR NZ,RECORD ;SPELA IN LJUD OM EJ SPACE, LOOPA
LD HL,SADDR ;SPACE ÅR INTRYCKT -
LD (ADDR),HL ;SÄTT STARTADDRESS FÖR DATA
JR RECORD ;LOOPA
; SPELA UPP LJUD
; ANROPAS FRÅN BASIC, AVBRYTS MED <RETURN>
PLAY: LD A,1
LD (COUNT),A ;INITIERA VARIABEL
LD HL,SADDR
LD (ADDR),HL ;SÄTT STARTADDRESS FÖR DATA
LD HL,SINT2 ;INTERUPT FÖR ÅTEGIVNING
LD (SINT),HL ;SÄTT INTERUPTRUTIN 2
CALL INITI ;INITIERA PIO-INTERUPT
PLAY1: LD HL,(ADDR) ;TESTA OM EFTER SLUTADDRESS
LD A,H
CP HI
JP NC,EXITI ;OM SÅ, TERMINERA INTERRUPT
IN A,(56) ;TESTA TANGENTBORDET
CP 13+128 ;<RETURN>
JR NZ,PLAY1 ;LOOPA OM INTE RETURN
JP EXITI ;TERMINERA INTERRUPT
;-----
;-----
; INITIERINGS RUTINER
; INITIERA STROB INTERRUPT
INITI: LD A,I ;TESTA OM I-REGISTRET REDAN ÄR SPARAD
CP HI
JR Z,INITI3
LD (SAVEI),A ;OM INTE, SPARA SISTA I LISTAN
INITI3: LD HL,ILIST ;PIO DATA FÖR STROBE INTERRUPT
JR SETPIO
; TERMINERA STROB INTERRUPT
EXITI: LD HL,ULIST ;PIO DATA FÖR NORMAL INTERRUPT
;JR SETPIO
; PROGRAMERA PIO OCH ENABLE INTERRUPT
; HL SKA PEKA PÅ LISTA ,5 BYTES LÅNG
SETPIO: PUSH BC
LD BC,4*256+57;B=4 BYTES, C=PORT 57
DI
OTIR
LD A,(HL) ;A-SISTA BYTEN I LISTAN -
LD I,A ;TILL I-REGISTRET
EI
POP BC
RET
; DATA FÖR PROGRAMERING AV PIO PORT A (KEYBOARD)
ILIST: DEFB 04FH ;MODE 1 (ALL INPUTS)
DEFB 087H ;ENABLE INTERRUPT
DEFB 087H ; -"-
DEFB 087H ; -"-
DEFB HI ;HIGH VEKTOR
ULIST: DEFB 0CFH ;MODE 3 (CONTROL)
DEFB 0FFH ;DIRECTION ALL INPUT
DEFB 0B7H ;ENABLE,OR_BITS,GO HIGH, MASK FOLLOWS
DEFB 07FH ;BIT 7 IS MASKED
SAVEI: DEFB 0 ;OLD HIGH VEKTOR (SÄTTS VID INITIERING)
;-----
; INTERRUPT RUTINER
; STROB INTERRUPT, 7812 PERIODER/S
; INTERRUPT RUTIN FÖR INSPELNING AV LJUD
SINT1: PUSH AF
PUSH HL
IN A,(58) ;KÄNN AV V24-PORTEN
AND 1 ;TESTA OM LJUDSIGNALEN, CLEAR CARRY
JR NZ,NOOUT ;HOPPA OM 1 (AKTIV LAG)
XOR A ;GE PULS I HÖGTALAREN
OUT (6),A
LD A,121
OUT (6),A
SCF ;SÄTT CARRY CARRY ÄR SAMPLAD BIT
NOOUT: LD HL,BYTE
RL (HL) ;CARRY TILL BIT 0 AV (BYTE)
LD A,(HL) ;A-BYTE
INC HL ;HL=ADRESS TILL COUNT
DEC (HL) ;RÄKNA NER COUNT
JR NZ,NONEX2 ;HOPPA OM COUNT>0
LD (HL),8 ;COUNT=8, FÖR NÄSTA BYTE
LD HL,(ADDR) ;ADRESS TILL LJUD-DATA
LD (HL),A ;SPARA BYTE I LJUD-DATA
JP NXTADR ;SÄTT NY ADRESS, RETURN
;FROM INTERRUPT
; INTERRUPT RUTIN FÖR ÅTERGIVNING AV LJUD
SINT2: PUSH AF
PUSH HL
LD HL,BYTE
RL (HL) ;BIT 7 AV (BYTE) TILL CARRY
JR NC,NOOUT2 ;HOPPA OM BIT=0
XOR A ;BIT=1, GE PULS I HÖGTALAREN
OUT (6),A
LD A,121
OUT (6),A
NOOUT2: INC HL ;HL=ADRESS TILL COUNT
DEC (HL) ;RÄKNA NER COUNT
JR NZ,NONEX2 ;HOPPA OM COUNT>0
LD (HL),8 ;COUNT=8 FÖR NÄSTA BYTE
LD HL,(ADDR) ;ADRESS TILL LJUD-DATA
LD A,(HL) ;A=LJUD-DATA BYTE
LD (BYTE),A ;SPARA BYTE FÖR ATT SHIFTA UT
;NÄSTA BYTE
NXTADR: INC HL ;TESTA OM EFTER SISTA ADRESS
CP HI
JR NC,NONEX2 ;JA, SPARA INTE NY ADRESS
LD (ADDR),HL ;SPARA NÄSTA ADRESS
NONEX2: POP HL ;RETURN FROM INTERRUPT
POP AF
EI
RETI
;-----
END

```

Vad Op-förstärkarna heter vet jag inte men användningen är inte krävande och det går nog lika bra med selleri (alltså vanliga 741:or). Uppkopplingen har jag gjort på några IC-hållare och virat trådar mellan stiften.

Ungefärlig totala förstärkningen ges av R3/R2*R5/R4. Derivering sker i C4 och R4 (egentligen ett högpasfilter för 1900 Hz). C3,R3 samt C5,R5 står för lågpasfiltern (2800 resp. 4000 Hz). Experimentera gärna med andra värden på komponenterna för att testa om ljudet kan bli bättre.

Programmet

När en bit ska lagras känner programmet av signalen på port 58 bit 0. Då 7812 bitar för varje sekunden ljud ska sparas så måste minnet utnyttjas effektivt genom att lagra 8 bitar i varje byte. Ändå så kommer en sekund att ta cirka 1 Kbyte i minnet. Programmen utnyttjar 10K minne som räcker till 10 sekunder ljud.

Programmet fungerar så att PIO:n initieras att ge interrupt med 128 us intervall (7812 per sekund) och en av två interruptrutiner aktiveras. Interruptrutinen för inspelning, SINT1, sparar en bit i minnet och ekar ljudet i högtalaren. Interruptrutinen för återgivning, SINT2, hämtar bitar från minnet och skickar bitar till högtalaren.

Med BASIC programmet som listas sist behöver man inte skriva ;CALL(adrs) för hand medans man testat och spelat in olika ljud. Bakåtpil börjar digitalisera ljud och mellanslag startar inspelning av ljudet. Framåtpil spelar upp ljudet, och RETURN avbryter allting. Med knappen P visas minnet bit för bit och med R får man tillfälle att räkna ut gränsvärden för RC-filter.

```

1 POKE 61440%,195%,56%,240%,195%,94%,240%
2 POKE 61492%,172%,240%,148%,5%,62%,8%,50%,7%,240%,33%,255%,239%,34%,8%,240%,33%
3 POKE 61508%,172%,240%,34%,52%,240%,205%,132%,240%,219%,56%,254%,141%,40%,64%,254%,160%
4 POKE 61524%,32%,246%,33%,0%,200%,34%,8%,240%,24%,238%,62%,1%,50%,7%,240%,33%
5 POKE 61540%,0%,200%,34%,8%,240%,33%,207%,240%,34%,52%,240%,205%,132%,240%,42%,8%
6 POKE 61556%,240%,124%,254%,240%,210%,146%,240%,219%,56%,254%,141%,32%,241%,195%,146%,240%
7 POKE 61572%,237%,87%,254%,240%,40%,3%,50%,171%,240%,33%,162%,240%,24%,3%,33%,167%
8 POKE 61588%,240%,197%,1%,57%,4%,243%,207%,179%,126%,237%,71%,251%,193%,201%,79%,135%
9 POKE 61604%,135%,135%,240%,207%,255%,183%,127%,0%,245%,229%,219%,58%,230%,1%,32%,8%
10 POKE 61620%,175%,211%,6%,62%,121%,211%,6%,55%,33%,6%,240%,203%,22%,126%,35%,53%
11 POKE 61636%,32%,47%,54%,8%,42%,8%,240%,119%,195%,236%,240%,245%,229%,33%,6%,240%
12 POKE 61652%,203%,22%,48%,7%,175%,211%,6%,62%,121%,211%,6%,35%,53%,32%,18%,54%
13 POKE 61668%,8%,42%,8%,240%,126%,50%,6%,240%,35%,124%,254%,240%,48%,3%,34%,8%
14 POKE 61684%,240%,225%,241%,251%,237%,77%

20 REM -----
30 REM 86-02-24
40 REM DAVID ANDERSSON <5201>
50 REM
60 REM PROGRAMMET ANROPAR MASKINKODS-
70 REM RUTINER FÖR ATT SPELA IN OCH
80 REM ÅTERGE LJUD.
90 REM -----

```

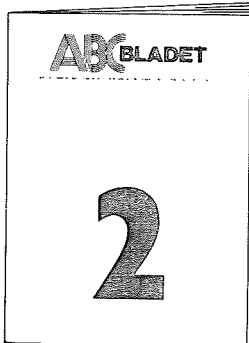
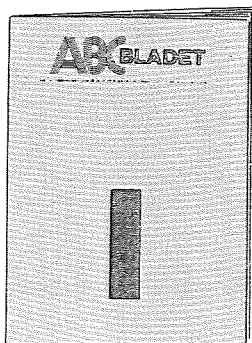
```

100 REM
110 A1%=51200% : REM ADRESS FÖR LJUD-DA
TA
120 OUT 58%,INP(58%) OR 8% : REM PINNE
2=-7V
130 ;
140 ; 'Spela in med BAKÅTPIL + MELLANSL
AG'
150 ; 'Återge med FRAMÅTPIL'
160 ; 'Titta på lagrade bitar med P'
170 ; 'Beräkna filterfrekvenser med R'
180 ; 'Avbryt funktionerna med RETURN'
190 REM MAIN LOOP
200 GET A$
210 IF ASC(A$)=8% GOSUB 1000
220 IF ASC(A$)=9% GOSUB 2000
230 IF A$='P' OR A$='r' GOSUB 3000
240 IF A$='R' OR A$='r' GOSUB 4000
250 GOTO 190
1000 REM SPELA IN
1010 ; '<- In';
1020 Z%=CALL(61440%)
1030 ; CHR$(13%)SPACE$(10%)CHR$(13%);
1040 RETURN
2000 REM ÅTERGE
2010 ; '--> Ut';
2020 Z%=CALL(61443%)
2030 ; CHR$(13%)SPACE$(10%)CHR$(13%);
2040 RETURN
3000 REM BITPEEK
3020 FOR A%=A1% TO 61439%
3030 FOR I%=7% TO 0% STEP -1%
3040 IF PEEK(A%) AND 2%*I% ; '1'; ELSE ;
'0';
3050 NEXT I%
3060 IF INP(56%)<128% GET A$
3070 IF A$>CHR$(13%) NEXT A%
3080 ;
3090 RETURN
4000 REM BERÄKNA RCNÄT
4010 ONERRORGOTO 4080
4020 ; 'C (nF) =' ; : INPUT C
4030 ; 'R (kohm) =' ; : INPUT R
4040 C=C*1E-9
4050 R=R*1000
4060 ; 'f (Hz) =' ;1/R/C/2/PI : ;
4070 GOTO 4010
4080 RETURN

```

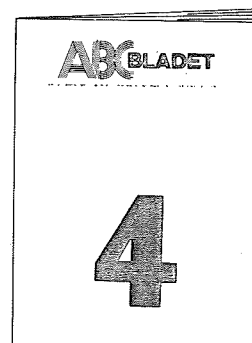
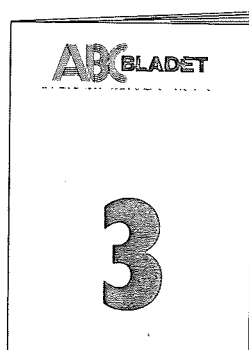
UTGIVNINGSPLAN 1986

Nr 1, 1986
Manusstopp : 3 februari
Annonsbokning : 7 februari
Materialdag : 17 februari
Till tryck : 3 mars
Medlemmarna : 1 april

Nr 2, 1986
Manusstopp : 21 april
Annonsbokning : 28 april
Materialdag : 5 maj
Till tryck : 26 maj
Medlemmarna : 18 juni

Nr 3, 1986
Manusstopp : 11 augusti
Annonsbokning : 18 augusti
Materialdag : 25 augusti
Till tryck : 15 september
Medlemmarna : 8 oktober

Nr 4, 1986
Manusstopp : 20 oktober
Annonsbokning : 27 oktober
Materialdag : 3 november
Till tryck : 17 november
Medlemmarna : före jul